

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia ..... 2008 r.

**zmieniające rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wprowadzenia programu
zwalczania choroby Aujeszkyego**

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1324) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkyego (Dz. U. Nr 64, poz. 397) załącznik do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. W odniesieniu do stada, którym na podstawie przepisów rozporządzenia, o którym mowa w § 1, wydano nakazy, zakazy i nadano status stada w obszarze zapowietrzonym lub stada seronegatywnego, powiatowy lekarz weterynarii w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, wyda z urzędu nakazy, zakazy i nada, w drodze decyzji, w zależności od liczby i wyników przeprowadzonych badań tego stada oraz wykonanych szczepień, status stada:

- 1) potencjalnie wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego,
- 2) potencjalnie wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego - szczepionego,
- 3) seronegatywnego,
- 4) seronegatywnego – szczepionego,
- 5) wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego,
- 6) stada zakażonego wirusem choroby Aujeszkyego,
- 7) stada podejrzanego o zakażenie wirusem choroby Aujeszkyego

- zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia, o którym mowa w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**PREZES
RADY MINISTRÓW**

PROGRAM ZWALCZANIA CHOROBY AUJESZKYEGO U ŚWIŃ

1. Identyfikacja Programu

Państwo Członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: Choroba Aujeszkyego u świń

Okres realizacji: 2008 – 2013

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego choroby

Pierwszy przypadek choroby Aujeszkyego w Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono w roku 1958 u zwierząt futerkowych. Rok później po raz pierwszy zarejestrowano tę chorobę u świń.

Badania zmierzające do wykrycia w Rzeczypospolitej Polskiej seroreagentów dla wirusa choroby Aujeszkyego są prowadzone wrywkowo od połowy lat 60-tych ubiegłego wieku, a systematycznie, ale w ograniczonym zakresie, od 1990 r. przez Zakład Chorób Świń Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, zwanego dalej „PIWet - PIB w Puławach”. Wyniki tych badań stanowią istotną wskazówkę dynamiki szerzenia się tej choroby w kraju.

Rozprzestrzenianie się choroby, na podstawie ww. wyników badań, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w latach:

- 1) 1990 – 1998 - przedstawia tabela nr 1 oraz wykres nr 1;
- 2) 1999 – 2007 – przedstawia tabela nr 2 oraz wykres nr 2.

Liczbę ognisk choroby Aujeszkyego zarejestrowanych w poszczególnych województwach w 2007 r. przedstawia tabela nr 3.

Tabela 1. Rozprzestrzenianie się choroby Aujeszkiego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1990-1998 .

Lp.	Województwo	Rok									Zapowietrzenie ogółem
		1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	
1	białkopodlaskie	-	n. b.*	n. b.	-	-	-	-	-	-	-
2	białostockie	-	+	-	n. b.	-	-	n. b.	-	-	+
3	bielskie	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	-	n. b.	n. b.	-	-	-
4	bydgoskie	+	+	-	-	+	n. b.	+	+	-	+
5	chełmskie	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	-	-	-	-	-	-
6	ciechanowskie	n. b.	+	+	+	+	+	+	+	+	+
7	częstochofskie	n. b.	+	n. b.	n. b.	n. b.	+	+	-	-	+
8	elbąskie	n. b.	+	+	-	+	n. b.	-	+	n. b.	+
9	gdańskie	n. b.	+	-	+	-	n. b.	+	-	n. b.	+
10	gorzowskie	n. b.	+	+	-	n. b.	+	+	+	-	+
11	jeleniogórskie	n. b.	+	-	n. b.	+	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	+
12	kaliskie	+	-	n. b.	-	n. b.	+	-	+	n. b.	+
13	katowickie	n. b.	-	n. b.	n. b.	-	-	-	-	-	-
14	kieleckie	n. b.	+	-	n. b.	-	n. b.	-	-	-	+
15	konińskie	+	-	-	-	n. b.	-	-	-	+	+
16	koszalińskie	n. b.	-	+	+	+	+	+	+	-	+
17	krakowskie	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	-	n. b.	-	-	-
18	krośnieńskie	-	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	-
19	legnickie	n. b.	-	-	+	n. b.	+	+	-	-	+
20	leszczyńskie	n. b.	n. b.	n. b.	+	+	+	+	+	+	+
21	lubelskie	n. b.	n. b.	-	-	n. b.	n. b.	-	-	-	-
22	łomżyńskie	-	-	n. b.	-	-	-	-	-	-	-
23	łódzkie	n. b.	+	n. b.	+	n. b.	-	-	-	n. b.	+
24	nowosądeckie	n. b.	+	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	+
25	olsztyńskie	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
26	opolskie	-	+	+	n. b.	+	+	+	-	-	+
27	ostrołęckie	-	-	-	n. b.	-	-	-	-	n. b.	-
28	piłskie	n. b.	+	n. b.	+	+	+	+	+	+	+
29	piotrkowskie	n. b.	+	n. b.	n. b.	-	-	n. b.	-	n. b.	+
30	płockie	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+
31	poznańskie	-	+	n. b.	n. b.	n. b.	+	+	+	+	+
32	przemyskie	n. b.	-	-	-	-	-	-	-	-	-

33	radomskie	n. b.	-	n. b.	n. b.	-	-	-	-	-	-
34	rzeszowskie	n. b.	-	n. b.	-	-	-	-	-	-	-
35	siedleckie	-	-	-	-	-	-	n. b.	-	-	-
36	sieradzkie	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+
37	skierniewickie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38	słupskie	n. b.	+	+	+	+	+	+	-	-	+
39	suwalskie	+	-	n. b.	n. b.	-	-	n. b.	-	-	+
40	szczecińskie	n. b.	+	+	+	+	+	+	+	-	+
41	tarnobrzeskie	n. b.	n. b.	n. b.	n. b.	-	n. b.	-	-	-	-
42	tarnowskie	n. b.	n. b.	n. b.	-	-	n. b.	n. b.	-	-	-
43	toruńskie	+	-	-	n. b.	n. b.	+	+	+	-	+
44	warszawskie	n. b.	-	n. b.	n. b.	-	-	-	n. b.	n. b.	-
45	wałbrzyskie	n. b.	-	n. b.	n. b.	-	n. b.	n. b.	-	-	-
46	włocławskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
47	wrocławskie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
48	zamojskie	-	n. b.	-	-	-	-	-	-	-	-
49	zielonogórskie	+	+	+	+	+	+	+	-	-	+
RAZEM		7/21** (33,30%)	21/39 (53,85%)	10/27 (37,00%)	12/29 (41,38%)	13/36 (36,10%)	17/37 (45,95%)	18/38 (47,37%)	13/45 (28,90%)	7/39 (17,95%)	29/49 (59,18%)

* n. b. – nie badano; (-) lub (+) – ujemny lub dodatni wynik badania.

** Liczba dodatnich wyników badań podzielona przez liczbę badanych województw.

Tabela 2. Rozprzestrzenianie się choroby Aujeszkyego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1999 – 2007

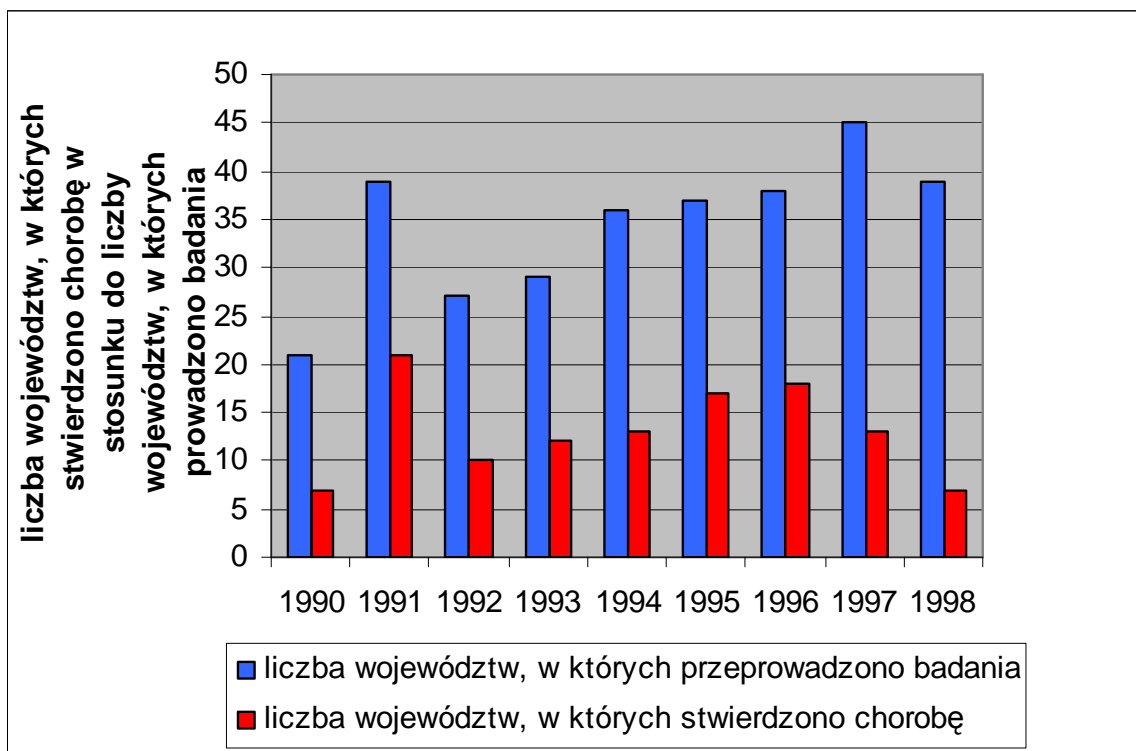
Lp.	Województwo	Rok									Zapowietrze nie ogółem
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
1	dolnośląskie	+	+	+	+	-	+	-	-	-	+
2	kujawsko - pomorskie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3	lubelskie	-	+	+	-	-	+	-	-	-	+
4	lubuskie	+	+	+	+	-	+	-	+	+	+
5	łódzkie	+	+	-	+	-	+	-	+	-	+
6	małopolskie	+	-	+	-	+	+	+	-	-	+
7	mazowieckie	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+
8	opolskie	+	-	-	+	-	-	+	-	-	+
9	podkarpackie	-	+	+	-	-	-	-	+	-	+
10	podlaskie	-	+	-	-	-	-	+	-	+	+
11	pomorskie	+	+	-	+	-	-	-	-	+	+
12	śląskie	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+
13	świętokrzyskie	-	-	-	+	+	-	+	+	+	+
14	warmińsko - mazurskie	+	+	+	-	-	-	-	-	+	+
15	wielkopolskie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
16	zachodniopomorskie	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+
	RAZEM %	11/16* (68,75%)	12/16 (75 %)	10/16 (62,5%)	8/16 (50%)	6/16 (37,50%)	8/16 (50%)	8/16 (50%)	9/16 (56,25%)	7/16 (43,75%)	16/16 (100%)

*Liczba dodatnich wyników badań podzielona przez liczbę badanych województw.

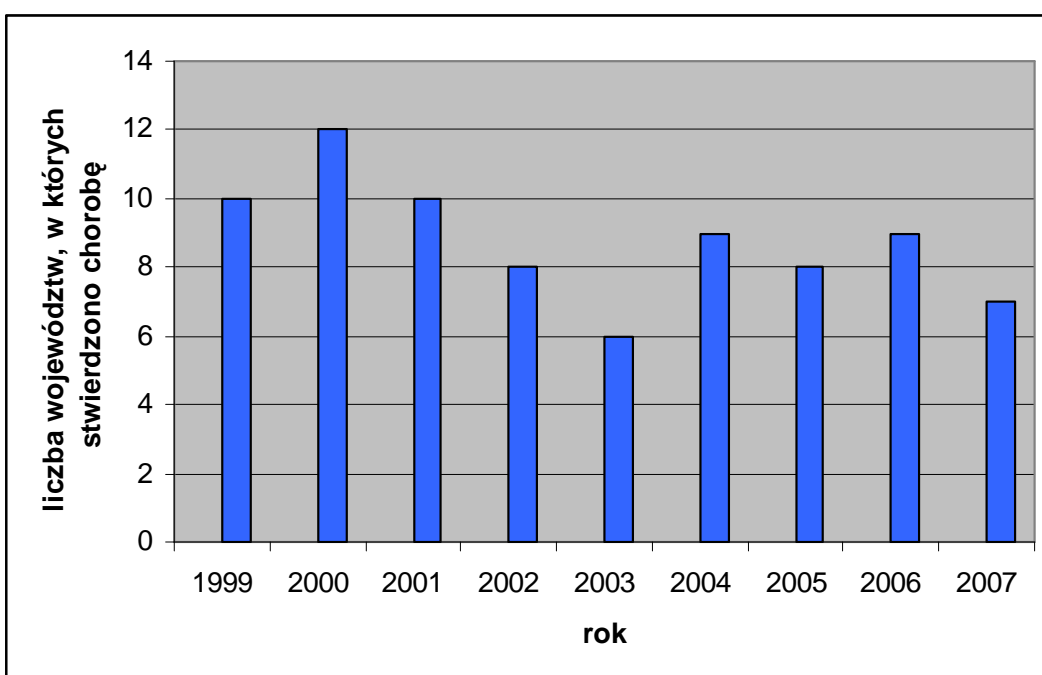
Tabela 3. Liczba ognisk choroby zarejestrowanych w 2007 r. w poszczególnych województwach Rzeczypospolitej Polskiej.

Lp.	miesiąc	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	RAZEM
	województwo													
1	dolnośląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
2	kujawsko - pomorskie	-	-	2	-	-	-	9	-	1	-	-	-	12
3	lubelskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
4	lubuskie	-	1	-	1	1	2	-	-	1	-	1	-	7
5	łódzkie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
6	małopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
7	mazowieckie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
8	opolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
9	podkarpackie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
10	podlaskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
11	pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
12	śląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
13	świętokrzyskie	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
14	warmińsko - mazurskie	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
15	wielkopolskie	1	1	-	-	-	1	1	2	-	-	1	3	10
16	zachodniopomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	RAZEM	1	3	2	1	1	3	10	5	2	0	2	3	33

Wykres 1. Rozprzestrzenianie się choroby Aujeszkiego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1990 – 1998.

Wykres 2. Rozprzestrzenianie się choroby Aujeszkiego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1999 – 2007.

Rzeczpospolita Polska wdrożyła program zwalczania choroby Aujeszkiego u świń w województwie lubuskim, który jest realizowany od 2006 r. Do końca 2007 r. zakończono drugi etap realizacji programu, który polegał na:

- 1) badaniu serologicznym świń w stadach potencjalnie wolnych od wirusa choroby Aujeszkiego (drugie pobieranie próbek);
- 2) szczepieniu świń w stadach zakażonych i w obszarze zapowietrzonym oraz ubijaniu świń w stadach zakażonych.

Wyniki pierwszego i drugiego etapu programu realizowanego w województwie lubuskim przedstawiają tabele nr 4 i 5.

Tabela 4. Wyniki pierwszego etapu (pierwszego pobierania próbek) programu realizowanego na obszarze województwa lubuskiego

Zbadano			Dodatknie wyniki badania serologicznego		Status stad						szczepienia
					potencjalnie wolne		zakażone		w obszarze zapowietrzonym		
stada	zwierzęta	ogólna liczba zwierząt w stadach zbadanych	stada	zwierzęta	stada	zwierzęta	stada	zwierzęta	stada	zwierzęta	zwierzęta
3 255	30 822	224 626	3	14	3 238	221 028	3	3 375	14	223	2 735

Tabela 5. Wyniki drugiego etapu (drugiego pobierania próbek) programu realizowanego na obszarze województwa lubuskiego.

Zbadano			Dodatknie wyniki badania serologicznego		Status stad						szczepienia
					seronegatywne		zakażone		w obszarze zapowietrzonym		
stada	zwierzęta	ogólna liczba zwierząt w stadach zbadanych	stada	zwierzęta	stada	zwierzęta	stada	zwierzęta	stada	zwierzęta	zwierzęta
3 260	62 821	235 811	4	7	3243	235 472	4	221	13	118	77

3. Opis programu

Okres realizacji programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej „programem”, jest zaplanowany na 6 kolejnych lat kalendarzowych, tj. lata 2008 - 2013. Ze względu na przewidywaną dynamikę zmian w zakresie sytuacji epizootycznej dotyczącej choroby Aujeszkyego u świń program ten będzie przedkładany Komisji Europejskiej w formie corocznych wniosków, celem uzyskania współfinansowania.

W województwie lubuskim jest kontynuowany program, rozpoczęty w 2006 r., na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 2006 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń na obszarze województwa lubuskiego (Dz. U. Nr 109, poz. 751) i realizowany w 2007 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń na obszarze województwa lubuskiego w 2007 r. (Dz. U. Nr 156, poz. 1098). Program na obszarze województwa lubuskiego do 2007 r. był finansowany ze środków budżetu państwa.

Od 2008 r. wprowadza się program na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

Celem programu jest uwolnienie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od choroby Aujeszkyego u świń. W odniesieniu do poszczególnych regionów, cel ten może zostać osiągnięty w terminie wcześniejszym niż rok 2013.

Programem są objęte wszystkie stada świń zarejestrowane zgodnie z ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2004 r., Nr 91, poz. 872, z późn. zm.), przy czym w rozumieniu niniejszego programu za świny uznaje się zwierzęta z rodziny *Suidae*, z wyjątkiem dzików.

Pobieraniu próbek krwi w ramach realizacji programu podlegają świny w wieku od 12 tygodnia życia. Program nie przewiduje wyjątków od tej zasady.

Na potrzeby niniejszego programu rozróżnia się rodzaje stad świń:

- 1) stada zarodowe, za które uważa się stada posiadające knury lub lochy i prosięta ssące, w których prosięta odsadzone od loch są przeznaczone do dalszej hodowli lub chowu;
- 2) tuczarnie, za które uważa się stada znajdujące się w gospodarstwach, do których wprowadza się z innych gospodarstw prosięta lub warchlaki przeznaczone do tuczu, a następnie do uboju;
- 3) stada o pełnym cyklu produkcyjnym, za które uważa się stada inne niż stada zarodowe i tuczarnie, w szczególności stada posiadające lochy i knury lub lochy oraz

potomstwo w różnym wieku produkcyjnym (prosięta, warchlaki, tuczniki).

Program koncentruje się głównie na ocenie i monitoringu sytuacji epizootycznej w stadach posiadających lochy lub knury, czyli w stadach zarodowych oraz w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym.

Program jest realizowany zgodnie z metodą „szczepienie - eliminacja”, polegającą na szczepieniu świń w stadach zakażonych, badaniu serologicznym świń stada podstawowego i uboju lub zabiciu zwierząt o dodatnim wyniku tego badania lub na alternatywnej metodzie likwidacji wirusa w stadzie.

Wspomnianą wyżej alternatywną metodą likwidacji wirusa w stadzie zakażonym jest:

- 1) odroczonego ubój świń w stadzie, polegający na uboju świń po osiągnięciu masy ubojowej, a w przypadku stad zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym także na uboju loch po wyproszeniu i odsadzeniu prosiąt albo
- 2) w uzasadnionych przypadkach, natychmiastowy ubój lub zabicie wszystkich świń w stadzie.

O metodzie zwalczania choroby decyduje powiatowy lekarz weterynarii, po przeprowadzeniu analizy ryzyka, biorąc w szczególności pod uwagę liczbę stad zakażonych na obszarze powiatu, obsadę zwierząt w tych stadach, dobrostan zwierząt i inne przesłanki epizootyczne (np. sytuacja epizootyczna w powiatach sąsiadujących), a także przesłanki ekonomiczne. W przypadku gdy odsetek stad zakażonych w powiecie jest równy lub wyższy niż 5 %, o metodzie zwalczania powiatowy lekarz weterynarii decyduje w uzgodnieniu z właściwym wojewódzkim lekarzem weterynarii.

Uzyskanie przez stada zarodowe i o pełnym cyklu produkcyjnym statusu wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego jest poprzedzone trzema badaniami serologicznymi próbek krwi, przeprowadzonymi w odstępie od 2 do 6 miesięcy każde. W przypadku gdy wszystkie wyniki badań próbek pobranych w danym stadzie w pierwszym, drugim i trzecim pobieraniu próbek będą ujemne, to stado takie uzyskuje status stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego.

Uzyskanie przez tuczarnie statusu wolnych jest poprzedzone dwoma badaniami serologicznymi próbek krwi, przeprowadzonymi w odstępie od 2 do 6 miesięcy. W przypadku gdy wszystkie wyniki badań pobranych próbek będą ujemne w obu badaniach, tuczarnia uzyskuje status stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego.

Stado, w którym właściciel prowadził badania serologiczne świń w kierunku choroby Aujeszkyego w jednym z laboratoriów, o których mowa w pkt 4.2 programu, może zostać uznane za wolne od wirusa choroby Aujeszkyego po jednokrotnym badaniu serologicznym

z ujemnym wynikiem, wykonanym w ramach programu. Warunkiem uznania stada za wolne w takim przypadku jest w szczególności, aby właściciel stada wykazał, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie w ramach programu w stadzie podstawowym nie stwierdzono klinicznych, patologicznych i serologicznych objawów choroby Aujeszkyego oraz zostały spełnione inne wymagania określone w pkt 3.1.3. programu.

Pierwszym etapem realizacji programu w 2008 r. jest wykonanie pierwszego pobierania próbek we wszystkich stadach świń położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Po zakończeniu pierwszego etapu programu będzie przeprowadzone drugie pobieranie próbek, którym zostaną objęte stada uznane za potencjalnie wolne od wirusa choroby Aujeszkyego świń - w przypadku stad zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym - oraz uznane za seronegatywne — w przypadku tuczarni.

W roku 2008 rozpoczęte zostały również szczepienia świń w stadach zakażonych oraz alternatywna metoda likwidacji wirusa choroby Aujeszkyego w stadzie.

Pogłowie świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej według Głównego Urzędu Statystycznego jest szacowane na ok. 18,1 milionów świń, z czego ok. 1,8 miliona świń stanowią zwierzęta hodowlane, w tym ok. 244 tys. stanowią zwierzęta wpisane lub oczekujące na wpis do ksiąg hodowlanych lub rejestrów, o których mowa w przepisach o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (lochy, loszki, knury, knurki), a ok. 16,3 miliona - prosięta, warchlaki oraz tuczniki (stan z czerwca 2006 r.).

Pogłowie świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6. Pogłowie świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Region	Gatunek zwierząt objętych programem	Liczba stad		Pogłowie zwierząt	
		stada zarodowe o pełnym cyklu produkcyjnym	tuczarnie	lochy, knury	tuczniki, prosięta, warchlaki
Rzeczpospolita Polska	świnie	219091	252686	1 814 448	16 313 671
		471777		18 128 119	

Do czynności związanych z realizacją programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powiatowi lekarze weterynarii mogą wyznaczać lekarzy weterynarii i inne osoby, o których mowa w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842 oraz z

2008 r. Nr 145, poz. 916 i Nr 195, poz. 1201). Wymienionym osobom odpowiednio, za pobranie próbek krwi od świń do badania laboratoryjnego oraz za podanie świni szczepionki przeciwko chorobie Aujeszkiego albo za wykonanie czynności pomocniczych, po wykonaniu zleconych czynności i przedstawieniu faktury lub rachunku, przysługuje wynagrodzenie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178, poz. 1837, z późn. zm.).

Za realizację programu na obszarze powiatu jest odpowiedzialny właściwy powiatowy lekarz weterynarii, natomiast na obszarze województwa właściwy wojewódzki lekarz weterynarii.

Realizację programu na obszarze całego kraju nadzoruje Główny Lekarz Weterynarii.

3.1. Pobieranie próbek od świń do badań w kierunku choroby Aujeszkiego

W dniu rozpoczęcia realizacji programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z uwagi na nie w pełni rozpoznaną sytuację epizootyczną, wszystkie stada świń uznano za stada o nierozpoznanej sytuacji epizootycznej i poddano pierwszemu pobieraniu próbek.

Na podstawie wyników badań pierwszego pobierania próbek zostanie określony status epizootyczny wszystkich stad świń.

3.1.1. Pobieranie próbek w stadach zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym

Pierwsze pobieranie próbek przeprowadza się we wszystkich stadach zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem wykonania pierwszego pobierania próbek jest:

- 1) wykrycie seroreagentów w stadach z 95% prawdopodobieństwem, przyjmując, że odsetek świń zakażonych w budynku wynosi co najmniej 20%;
- 2) określenie procentu zakażenia wirusem choroby Aujeszkiego wśród loch i knurów w stadach zarodowych, a w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym także wśród tuczników, w poszczególnych powiatach i województwach Rzeczypospolitej Polskiej oraz
- 3) określenie liczby stad zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym uznanych za zakażone i potencjalnie wolne od wirusa choroby Aujeszkiego.

Badaniu podlegają lochy i knury w stadach zarodowych i w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym. Badaniu podlegają także tuczniaki ze stad o pełnym cyklu produkcyjnym. W każdym stadzie tuczniaki do badania wybiera się losowo.

Szacunkową liczbę próbek krwi do pobrania od loch i knurów w pierwszym pobieraniu próbek w stadach zarodowych oraz w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym przedstawia tabela nr 7.

Tabela 7. Szacunkowa liczba próbek krwi do pobrania od loch i knurów w stadach zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym w pierwszym pobieraniu próbek.

Liczba loch lub loch i knurów w stadzie	Liczba stad zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym danej wielkości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Przewidywana średnia liczba budynków w stadzie	Liczba pobieranych próbek w jednym budynku	Ogólna liczba pobieranych próbek
1 -10	124691	1,0	3*	374073
11-25	49255	1,0	6	295530
26-100	35262	1,2	12	507773
101 -500	8429	1,5	13	164366
501 -1000	1061	2,5	13	34483
powyżej 1000	393	5,0	13	25545
RAZEM:	219091	-	-	1401770

* W przypadku mniejszej liczby świń próbki pobiera się od wszystkich zwierząt.

Minimalną liczbę próbek do pobrania od tuczników w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym określa się zgodnie z tabelą nr 8:

Tabela 8. Minimalna liczba próbek do pobrania od tuczników w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym.

Liczba tuczników w stadzie o pełnym cyklu produkcyjnym	Minimalna liczba próbek do pobrania od tuczników w stadzie o pełnym cyklu produkcyjnym
1 -10	3*
11-25	6
26-100	12
101-500	13
501 -1000	13
powyżej 1000	13

* W przypadku mniejszej liczby świń próbki pobiera się od wszystkich zwierząt.

Próbki od tuczników muszą być pobierane tak, aby z każdego budynku gospodarstwa pobrać losowo z różnych kojców co najmniej 3 próbki.

W zależności od wyników badań pierwszego pobierania próbek, stadu zarodowemu lub o pełnym cyklu produkcyjnym powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, nadaje następujący status:

- 1) stada potencjalnie wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego - w przypadku gdy wszystkie wyniki badań są ujemne, w tym wyniki badań próbek wątpliwych, przeprowadzonych w laboratorium referencyjnym;
- 2) stada zakażonego wirusem choroby Aujeszkyego - w przypadku uzyskania co najmniej jednego dodatniego wyniku badania, za który uważa się również dodatni wynik badania próbki wątpliwej przeprowadzonego w laboratorium referencyjnym.

Dalszy sposób postępowania w stosunku do stad, o których mowa w ppkt 2, jest określony w pkt 3.3.1. - 3.3.6. programu.

W przypadku uzyskania jednego lub większej liczby wątpliwych wyników badań, jeżeli na podstawie wyników badań pozostałych próbek powiatowy lekarz weterynarii nie może określić statusu stada, próbki wątpliwe przesyła się do laboratorium referencyjnego, o którym mowa w pkt 4.2. programu, celem potwierdzenia lub wykluczenia zakażenia. Do czasu uzyskania ostatecznych wyników badań próbek, pkt 3.3.1.1. ppkt 1 oraz pkt 3.3.1.2. ppkt 1 programu stosuje się odpowiednio.

Na podstawie wyników badań uzyskanych w pierwszym pobieraniu próbek, w stadach zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym uznanych za potencjalnie wolne od wirusa choroby Aujeszkyego przeprowadza się drugie pobieranie próbek do badań weryfikujących w okresie od 2 do 6 miesięcy po zakończeniu pierwszego pobierania próbek w tych stadach.

Celem badań próbek krwi w drugim pobieraniu próbek jest potwierdzenie niewystępowania zakażenia wirusem choroby Aujeszkyego w stadzie lub jego wykrycie, przy zastosowaniu zasady badania zwierząt w stadzie pozwalającej na:

- 1) wykrycie, z 95 % prawdopodobieństwem, seroreagentów w stadach uznanych za potencjalnie wolne od wirusa choroby Aujeszkyego u świń przy założeniu, że odsetek zwierząt zakażonych w budynku wynosi 5 %;
- 2) weryfikację, określonego na podstawie pierwszego badania, procentu zakażenia stad wirusem choroby Aujeszkyego w poszczególnych powiatach i województwach oraz liczby stad zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym uznanych za zakażone lub potencjalnie wolne od wirusa choroby Aujeszkyego.

Badaniu podlegają lochy i knury w stadach zarodowych i w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym. Badaniu podlegają także tuczniaki ze stad o pełnym cyklu produkcyjnym. W każdym stadzie tuczniaki do badania wybiera się losowo.

W wyliczeniach do szacunkowego zestawienia przewidywanej liczby próbek krwi przyjęto, że liczba stad zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym w Rzeczypospolitej Polskiej, w których stwierdzi się zakażenie, będzie niska. W związku z tym założono, iż drugie pobieranie próbek będzie dotyczyć 95% tych stad.

Szacunkową liczbę próbek krwi do pobrania od loch i knurów w drugim pobieraniu próbek w stadach zarodowych oraz w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym przedstawia tabela nr 9.

Tabela 9. Szacunkowa liczba próbek krwi do pobrania w drugim pobieraniu próbek od loch i knurów w stadach zarodowych oraz o pełnym cyklu produkcyjnym uznanych za potencjalnie wolne od wirusa choroby Aujeszkiego.

Liczba loch lub loch i knurów w stadzie	Liczba stad zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym uznanych za potencjalnie wolne od wirusa choroby Aujeszkiego (95 % wszystkich stad na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej)	Przewidywana średnia liczba budynków w stadzie	Liczba pobieranych próbek w jednym budynku	Ogólna liczba pobieranych próbek
1 -10	118456	1,0	5*	592280
11-25	46792	1,0	10	467920
26-100	33499	1,2	40*	1607952
101 - 500	8008	1,5	51	612612
501 -1000	1008	2,5	57	143640
powyżej 1000	373	5,0	58	108170
RAZEM	208136	-	-	3532574

* W przypadku mniejszej liczby świń próbki pobiera się od wszystkich zwierząt.

Minimalną liczbę próbek do pobrania od tuczniaków w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym określa się zgodnie z tabelą nr 10.

Tabela 10. Minimalna liczba próbek do pobrania od tuczników w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym

Liczba tuczników w stadzie o pełnym cyklu produkcyjnym	Minimalna liczba próbek do pobrania od tuczników w stadzie o pełnym cyklu produkcyjnym
1 -10	3*
11-25	6
26-100	12
101 - 500	13
501 -1000	13
powyżej 1000	13

* W przypadku mniejszej liczby świń próbki pobiera się od wszystkich zwierząt.

Próbki od tuczników pobiera się tak, aby z każdego budynku gospodarstwa pobrać losowo z różnych kopców co najmniej 3 próbki.

W zależności od wyników badań drugiego pobierania próbek, stada zarodowemu lub o pełnym cyklu produkcyjnym powiatowy lekarz weterynarii nadaje, w drodze decyzji, następujący status:

- 1) stada seronegatywnego - w przypadku gdy wszystkie wyniki badań są ujemne, w tym wyniki badań próbek wątpliwych, przeprowadzonych w laboratorium referencyjnym;
- 2) stada zakażonego wirusem choroby Aujeszkyego - w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania, za który uważa się również dodatni wynik badania próbki wątpliwej przeprowadzonego w laboratorium referencyjnym.

Dalszy sposób postępowania w stosunku do stad, o których mowa w ppkt 2, jest określony w pkt 3.3.1. - 3.3.6. programu.

W przypadku uzyskania jednego lub większej liczby wątpliwych wyników badań, jeżeli na podstawie wyników badań pozostałych próbek powiatowy lekarz weterynarii nie może określić statusu stada, próbki wątpliwe przesyła się do laboratorium referencyjnego, o którym mowa w pkt 4.2. programu, celem potwierdzenia lub wykluczenia zakażenia. Do czasu uzyskania ostatecznych wyników badań próbek, pkt 3.3.1.1. ppkt 1 oraz pkt 3.3.1.2. ppkt 1 programu stosuje się odpowiednio.

W celu uzyskania przez stado statusu stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, w stadzie o statusie seronegatywnym przeprowadza się trzecie pobieranie próbek.

Trzecie pobieranie próbek przeprowadza się po upływie od 2 do 6 miesięcy po drugim pobieraniu próbek w stadach, które na podstawie wyników drugiego pobierania próbek uzyskały status stada seronegatywnego.

Polega ono na:

- 1) jednokrotnym badaniu, w jednym czasie, wszystkich loch i knurów w stadzie, pod warunkiem że:
  - a) świnie, od których pobrano próbki do badań w kierunku choroby Aujeszkiego, zostały indywidualnie i trwale oznakowane przez ich posiadacza,
  - b) istnieje możliwość przyporządkowania pobieranej próbki do zwierzęcia, od którego została pobrana;
- 2) badaniu, w jednym czasie, losowo wybranych tuczników w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym. Minimalną liczbę próbek do pobrania od tuczników w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym określa się zgodnie z tabelą nr 11. Próbki od tuczników pobiera się tak, aby z każdego budynku gospodarstwa pobrać losowo z różnych kojców co najmniej 3 próbki.

Tabela 11. Minimalna liczba próbek do pobrania od tuczników w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym.

Liczba tuczników w stadzie o pełnym cyklu produkcyjnym	Minimalna liczba próbek do pobrania od tuczników w stadzie o pełnym cyklu produkcyjnym
1 - 10	3*
11 - 25	6
26 - 100	12
101 - 500	13
501 - 1000	13
powyżej 1000	13

* W przypadku mniejszej liczby świń próbki pobiera się od wszystkich zwierząt.

W wyliczeniach do szacunkowego określenia liczby próbek krwi do pobrania przyjęto, że liczba zakażonych loch i knurów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie bardzo niska. W związku z tym założono, że trzecie pobieranie próbek dotyczyć będzie 93% tych zwierząt, czyli około 1 687 437 świń.

W zależności od wyników badań trzeciego pobierania próbek stada zarodowemu lub o pełnym cyklu produkcyjnym powiatowy lekarz weterynarii nadaje, w drodze decyzji, następujący status:

- 1) stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkiego - w przypadku gdy wszystkie wyniki badań są ujemne, w tym wyniki badań próbek wątpliwych, przeprowadzonych w laboratorium referencyjnym;
- 2) stada zakażonego wirusem choroby Aujeszkiego - w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania, za który uważa się również dodatni wynik badania próbki wątpliwej przeprowadzonego w laboratorium referencyjnym.

Dalszy sposób postępowania w stosunku do stad, o których mowa w ppkt 2, jest określony w pkt 3.3.1 - 3.3.6. programu.

W przypadku uzyskania jednego lub większej liczby wątpliwych wyników badań, jeżeli na podstawie wyników badań pozostałych próbek powiatowy lekarz weterynarii nie może określić statusu stada, próbki wątpliwe przesyła się do laboratorium referencyjnego, o którym mowa w pkt 4.2. programu, celem potwierdzenia lub wykluczenia zakażenia. Do czasu uzyskania ostatecznych wyników badań próbek, pkt 3.3.1.1. ppkt 1 oraz pkt 3.3.1.2. ppkt 1 programu stosuje się odpowiednio.

3.1.2. Pobieranie próbek w tuczarniach

Pierwsze pobieranie próbek przeprowadza się we wszystkich tuczarniach znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, równocześnie z przeprowadzeniem drugiego próbkobrania w stadach zarodowych i w stadach o pełnym cyklu produkcyjnym.

Celem wykonania pierwszego pobierania próbek w tuczarniach jest:

- 1) wykrycie seroreagentów w stadach z 95% prawdopodobieństwem przyjmując, że odsetek świń zakażonych w budynku wynosi co najmniej 20%;
- 2) określenie procentu zakażenia wirusem choroby Aujeszkiego wśród tuczników w tuczarniach w poszczególnych powiatach i województwach Rzeczypospolitej Polskiej oraz
- 3) liczby tuczarni uznanych za zakażone i seronegatywne.

Szacunkową liczbę próbek krwi do pobrania od tuczników w tuczarniach w pierwszym pobieraniu próbek przedstawia tabela nr 12.

Tabela 12. Szacunkowa liczba próbek krwi do pobrania od tuczników w tuczarniach w pierwszym pobieraniu próbek.

Liczba tuczników w tuczarni	Liczba tuczarni danej wielkości na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Przewidywana średnia liczba budynków w stadzie	Liczba pobieranych próbek w jednym budynku	Ogólna liczba pobieranych próbek
1 -10	131714	1,0	3*	395142
11 -25	63415	1,0	6	380490

26-100	46357	1,2	12	667541
101 -500	9921	1.5	13	193460
501 -1000	750	2,5	13	24375
powyżej 1000	529	5,0	13	34385
RAZEM:	252686	-	-	1695393

* W przypadku mniejszej liczby świń próbki pobiera się od wszystkich zwierząt.

W zależności od wyników badań pierwszego pobierania próbek, powiatowy lekarz weterynarii nadaje tuczarni, w drodze decyzji, następujący status:

- 1) stada seronegatywnego - w przypadku gdy wszystkie wyniki badań są ujemne, w tym wyniki badań próbek wątpliwych, przeprowadzonych w laboratorium referencyjnym;
- 2) stada zakażonego wirusem choroby Aujeszkyego - w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania, za który uważa się również dodatni wynik badania próbki wątpliwej przeprowadzonego w laboratorium referencyjnym.

Dalszy sposób postępowania w stosunku do stad, o których mowa w ppkt 2, jest określony w pkt 3.3.1 - 3.3.6. programu.

W przypadku uzyskania jednego lub większej liczby wątpliwych wyników badań, jeżeli na podstawie wyników badań pozostałych próbek powiatowy lekarz weterynarii nie może określić statusu stada, próbki wątpliwe przesyła się do laboratorium referencyjnego, o którym mowa w pkt 4.2. programu, celem potwierdzenia lub wykluczenia zakażenia. Do czasu uzyskania ostatecznych wyników badań próbek, pkt 3.3.1.1. ppkt 1 oraz pkt 3.3.1.2. ppkt 1 programu stosuje się odpowiednio.

Drugie pobieranie próbek przeprowadza się po upływie od 2 do 6 miesięcy po pierwszym pobieraniu próbek w tuczarni, która na podstawie wyników pierwszego pobierania próbek została uznana za stado o statusie seronegatywnym.

Jeżeli nie ma możliwości ponownego pobrania próbek od świń z danego budynku tuczarni, z uwagi na uzyskanie przez nie masy ubojowej i wywiezienie do rzeźni, próbki w ramach drugiego pobierania próbek w takim przypadku pobiera się od nowo wprowadzonych świń.

Celem badań próbek krwi pobranych w drugim pobieraniu próbek jest potwierdzenie niewystępowania zakażenia wirusem choroby Aujeszkyego w stadzie lub jego wykrycie, przy zastosowaniu zasady badania zwierząt w stadzie pozwalającej na:

- 1) wykrycie, z 95% prawdopodobieństwem, seroreagentów w tuczarniach uznanych za seronegatywne przy założeniu, że odsetek zwierząt zakażonych w budynku wynosi 10 lub 5 %;
- 2) weryfikację, określonego na podstawie pierwszego badania, procentu zakażenia stad wirusem choroby Aujeszkyego w poszczególnych powiatach i województwach

Rzeczypospolitej Polskiej oraz liczby tuczarni uznanych za zakażone i seronegatywne.

Liczba próbek do pobrania od tuczników w tuczarni w drugim pobieraniu próbek zależy będzie od:

- 1) pogłowia świń w województwie - niższa lub wyższa niż 100 świń na 100 ha użytków rolnych (według danych rocznika statystycznego rolnictwa i obszarów wiejskich z 2007 r.);
- 2) stopnia zakażenia wszystkich stad w województwie, określonego na podstawie pierwszego pobierania próbek w stadach zarodowych, stadach o pełnym cyklu produkcyjnym oraz w tuczarniach - mniej niż 5% lub 5% i więcej;
- 3) przestrzegania przez hodowców świń zasad dotyczących przemieszczania zwierząt zawartych w programie.

W przypadku gdy pogłowie świń w województwie jest niższe niż 100 świń na 100 ha, zasada badania tuczników w stadzie powinna pozwolić na wykrycie seroreagentów w tuczarniach uznanych za seronegatywne z 95% prawdopodobieństwem przy założeniu, że odsetek zwierząt zakażonych w obiekcie wynosi 10%.

W wyliczeniach do szacunkowego zestawienia przewidywalnej liczby próbek krwi przyjęto, że liczba tuczarni w województwach o pogłowie niższym niż 100 świń na 100 ha użytków rolnych, w których stwierdzi się zakażenie, będzie niższe niż 5 %. W związku z tym założono, iż drugie pobieranie próbek będzie dotyczyć powyżej 95% tuczarni w tych województwach.

Szacunkową liczbę próbek do pobrania od tuczników w drugim pobieraniu próbek w tuczarniach położonych w województwach o pogłowie niższym niż 100 świń na 100 ha użytków rolnych przedstawia tabela nr 13.

Tabela 13. Szacunkowa liczba próbek krwi do pobrania w drugim pobieraniu próbek od tuczników w tuczarniach uznanych za seronegatywne, położonych na obszarze województw o pogłowie niższym niż 100 świń na 100 ha użytków rolnych.

Liczba tuczników w tuczarni	Liczba tuczarni danej wielkości na obszarze województw o pogłowie świń niższym niż 100 świń na 100 ha użytków rolnych	Przewidywana średnia liczba budynków w stadzie	Liczba pobieranych próbek w jednym budynku	Ogólna liczba pobieranych próbek
1-10	112067	1,0	4*	448268
11 -25	48590	1,0	8	388720
26-100	28960	1,2	24	834048
101 -500	2939	1,5	26	114621

501 -1000	407	2,5	26	26455
powyżej 1000	178	5,0	28	24920
RAZEM:	193141	-	-	1837032

* W przypadku mniejszej liczby świń próbki pobiera się od wszystkich zwierząt.

W przypadku gdy pogłowie świń w województwie jest wyższe niż 100 świń na 100 ha użytków rolnych, zasada badania zwierząt w stadzie powinna pozwolić na wykrycie seroreagentów w tuczarniach uznanych za seronegatywne z 95% prawdopodobieństwem przy założeniu, że odsetek zwierząt zakażonych w budynku wynosi 5%.

Powyższą zasadę stosuje się także, gdy procent zakażenia stad w województwie, określony na podstawie pierwszego pobierania próbek, będzie równy lub wyższy 5% oraz gdy istnieje podejrzenie, że posiadacz tuczarni nie przestrzega zasad dotyczących przemieszczania zwierząt, zawartych w programie.

W wyliczeniach do szacunkowego zestawienia przewidywanej liczby próbek krwi do pobrania przyjęto, że liczba tuczarni w województwach o pogłowie większym niż 100 świń na 100 ha użytków rolnych, w których stwierdzi się zakażenie, będzie niższe niż 5%. W związku z tym założono, iż drugie pobieranie próbek będzie dotyczyć powyżej 95 % tuczarni.

Szacunkową liczbę próbek do pobrania w drugim pobieraniu próbek od tuczników w tuczarniach położonych w województwach o pogłowie większym niż 100 świń na 100 ha przedstawia tabela nr 14.

Tabela 14. Szacunkowa liczba próbek krwi do pobrania w drugim pobieraniu próbek od tuczników w tuczarniach uznanych za seronegatywne, położonych na obszarze województw o pogłowie świń wyższym niż 100 świń na 100 ha użytków rolnych.

Liczba tuczników w tuczarni	Liczba tuczarni danej wielkości na obszarze województw o pogłowie świń wyższym niż 100 świń na 100 ha użytków rolnych	Przewidywana średnia liczba budynków w stadzie	Liczba pobieranych próbek w jednym budynku	Ogólna liczba pobieranych próbek
1 -10	13062	1,0	5*	65310
11-25	11655	1,0	10	116550
26-100	15079	1,2	40*	723792
101 - 500	6486	1,5	51	496179
501 -1000	306	2,5	57	43605
powyżej 1000	325	5,0	58	94250
RAZEM:	46913	-	-	1539686

* W przypadku mniejszej liczby świń próbki pobiera się od wszystkich zwierząt.

W zależności od wyników badań drugiego pobierania próbek, powiatowy lekarz weterynarii nadaje tuczarni, w drodze decyzji, następujący status:

- 1) stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkiego - w przypadku gdy wszystkie wyniki badań są ujemne, w tym wyniki badań próbek wątpliwych, przeprowadzonych w laboratorium referencyjnym;
- 2) stada zakażonego wirusem choroby Aujeszkiego - w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania, za który uważa się również dodatni wynik badania próbki wątpliwej przeprowadzonego w laboratorium referencyjnym.

Dalszy sposób postępowania w stosunku do stad, o których mowa w ppkt 2, jest określony w pkt 3.3.1 - 3.3.6. programu.

W przypadku uzyskania jednego lub większej liczby wątpliwych wyników badań, jeżeli na podstawie wyników badań pozostałych próbek powiatowy lekarz weterynarii nie może określić statusu stada, próbki wątpliwe przesyła się do laboratorium referencyjnego, o którym mowa w pkt 4.2. programu, celem potwierdzenia lub wykluczenia zakażenia. Do czasu uzyskania ostatecznych wyników badań próbek, pkt 3.3.1.1. ppkt 1 oraz pkt 3.3.1.2. ppkt 1 programu stosuje się odpowiednio.

3.1.3. Przepis szczególny

Stado, którego posiadacz wykaże, iż w okresie ostatnich 12 miesięcy:

- 1) w stadzie podstawowym nie stwierdzono klinicznych, patologicznych i serologicznych objawów choroby Aujeszkiego,
- 2) wszystkie zwierzęta stada podstawowego, przebywające w tym stadzie były dwukrotnie, w odstępie od 2 do 6 miesięcy, zbadane serologicznie w kierunku choroby Aujeszkiego z wynikiem ujemnym,
- 3) wszystkie zwierzęta wprowadzane do tego stada pochodziły ze stad o statusie epizootycznym równym lub wyższym w odniesieniu do choroby Aujeszkiego,
- 4) nasienie wprowadzane do tego stada pochodziło z centrów pozyskiwania nasienia knurów, w którym w okresie ostatnich 12 miesięcy nie stwierdzono jakichkolwiek objawów choroby Aujeszkiego,
- 5) knury używane w tym stadzie do krycia naturalnego były badane serologicznie, z wynikiem ujemnym, w kierunku choroby Aujeszkiego oraz pochodziły z tego stada lub ze stada o statusie epizootycznym równym lub wyższym w odniesieniu do choroby Aujeszkiego

- może zostać uznane, w drodze decyzji powiatowego lekarza weterynarii, za wolne od wirusa choroby Aujeszkyego po jednokrotnym badaniu serologicznym wykonanym w ramach programu, w którym uzyskano ujemny wynik. Jednokrotnemu badaniu podlegają wszystkie świnie stada podstawowego.

3.1.4. Stałe monitorowanie choroby

Serologiczne badania kontrolne, zwane dalej „stałym monitorowaniem choroby”, prowadzi się w stadach uznanych za:

- 1) wolne od wirusa choroby Aujeszkyego;
- 2) wolne od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepione; oraz
- 3) urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkyego.

Celem stałego monitorowania choroby jest potwierdzenie utrzymywania statusu:

- 1) stada urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego oraz stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepionego;
- 2) regionu wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego.

Do czasu uznania danej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za region wolny od wirusa choroby Aujeszkyego, stałe monitorowanie choroby prowadzi się we wszystkich rodzajach stad uznanych za urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkyego, wolne od wirusa choroby Aujeszkyego oraz wolne od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepione, położonych na tym obszarze.

Po uzyskaniu przez region statusu wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, stałe monitorowanie choroby prowadzi się w stadach zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym uznanych za urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkyego, a w przypadku gdy istnieje podejrzenie, że posiadacz tuczarni nie przestrzega zasad związanych z przemieszczaniem zwierząt określonych w programie, także w tuczarni.

W trakcie prowadzenia stałego monitorowania choroby, wszystkie świnie, od których pobierane są próbki do badań muszą być trwale i indywidualnie oznakowane przez posiadacza zwierząt.

Stałe monitorowanie choroby w regionie wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego prowadzi się przez co najmniej 24 miesiące od dnia uznania wszystkich stad w tym regionie za urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkyego.

Stałe monitorowanie choroby prowadzi się do czasu uznania terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub regionu położonego na tym terytorium za oficjalnie wolny przez Komisję Europejską.

W wyniku stwierdzenia podczas stałego monitorowania choroby jednego lub większej liczby wątpliwych wyników badań, jeżeli na podstawie wyników badań pozostałych próbek powiatowy lekarz weterynarii nie może potwierdzić statusu stada, próbkę wątpliwą przesyła się do laboratorium referencyjnego, o którym mowa w pkt 4.2. programu, celem potwierdzenia lub wykluczenia zakażenia. Do czasu uzyskania ostatecznych wyników badań próbek, pkt 3.3.1.1. ppkt 1 oraz pkt 3.3.1.2. ppkt 1 programu stosuje się odpowiednio.

3.1.4.1. Pobieranie próbek do czasu uznania danej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za region wolny od wirusa choroby Aujeszkyego

W ramach stałego monitorowania choroby prowadzonego w stadach urzędowo wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego, wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego, wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepionych, badanie serologiczne przeprowadza się raz na 4 miesiące w 1/3 stad zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym, tak aby w ciągu roku objąć badaniami wszystkie stada, o których mowa powyżej, na obszarze powiatu. Badaniu podlegają wszystkie lochy i knury w tych stadach.

W wyliczeniach do szacunkowego określenia liczby próbek krwi do pobrania przyjęto, że liczba zakażonych loch i knurów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie niska. W związku z tym założono, że stałe monitorowanie choroby dotyczyć będzie 92% tych zwierząt rocznie czyli około 1 669 292 świń.

W ramach stałego monitorowania choroby, prowadzonego w tuczarniach uznanych za urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkyego, wolne od wirusa choroby Aujeszkyego oraz wolne od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepione, badanie serologiczne przeprowadza się raz na 4 miesiące w 1/3 tuczarni, tak aby w ciągu roku objąć badaniami wszystkie tuczarnie, o których mowa powyżej, na obszarze powiatu.

Celem stałego monitorowania choroby w tuczarni jest wykrycie seroreagentów w stadach z 95% prawdopodobieństwem przyjmując, że odsetek świń zakażonych w budynku wynosi 20%.

Liczbę próbek do pobrania od tuczników w tuczarniach uznanych za urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkyego, wolne od wirusa choroby Aujeszkyego oraz wolne od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepione przedstawia tabela nr 15.

Tabela 15. Liczba próbek do pobrania od tuczników w tuczarniach uznanych za urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkyego, wolne od wirusa choroby Aujeszkyego oraz wolne od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepione.

Liczba tuczników w tuczarni	Liczba próbek do pobrania z każdego budynku
1 -10	3*
11 -25	6
26-100	12
101 -500	13
501 - 1000	13
powyżej 1000	13

* W przypadku mniejszej liczby świń próbki pobiera się od wszystkich zwierząt.

3.1.4.2. Pobieranie próbek oraz dodatkowe środki ochronne w regionach wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego

Po uznaniu regionu za wolny od wirusa choroby Aujeszkyego, stałe monitorowanie choroby dotyczy stad zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym, uznanych za urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkyego. Monitoring obejmuje tuczarnie jedynie w przypadku gdy istnieje podejrzenie, że posiadacz tuczarni nie przestrzega zasad związanych z przemieszczaniem zwierząt zawartych w programie.

W regionach uznanych za wolne od wirusa choroby Aujeszkyego pobiera się próbki:

- 1) po 1 próbce krwi od każdego knura w ciągu roku,
- 2) w stadach wielkotowarowych (więcej niż 750 loch) co kwartał:
  - a) 15 próbek krwi od tuczników lub warchlaków oraz
  - b) 25 próbek krwi od loch;
- 3) w stadach zarodowych i o pełnym cyklu produkcji innych niż określone w ppkt 2, losowo typowanych do badań w ramach stałego monitorowania choroby, zgodnie z zasadą pozwalającą na wykrycie z 95% prawdopodobieństwem stad zakażonych w regionie wolnym przy założeniu, że odsetek tych stad wynosi 5%.

Liczbę stad, o których mowa w ppkt 3, wytypowanych do zbadania w regionach wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego przedstawia tabela nr 16.

Tabela 16. Liczba stad wytypowanych do zbadania w regionach uznanych za wolne od wirusa choroby Aujeszkyego.

Liczba stad świń na terenie regionu	Liczba stad, z których należy pobrać próbki do badania
1-10	5*
11-25	10
26-100	40*
101-500	51
501 -1000	57
pow. 1000	58

* W przypadku mniejszej liczby stad próbki pobiera się we wszystkich stadach.

Wyboru liczby zwierząt do badania w stadach dokonuje się zgodnie z zasadą pozwalającą na wykrycie z 95% prawdopodobieństwem, zwierząt zakażonych w stadzie przy założeniu, że odsetek tych zwierząt wynosi 20%. Próbkę do badania w stadach powinny być pobrane przede wszystkich od loch. Liczbę próbek do pobrania w stadzie do badań prowadzonych w ramach stałego monitorowania choroby przedstawia tabela nr 17.

Tabela 17. Liczba próbek krwi do pobrania w stadzie wytypowanym do badań prowadzonych w ramach stałego monitorowania choroby.

Liczba świń w stadzie	Liczba próbek do pobrania z każdego budynku
1 -10	3*
11-25	6
26 -100	12
101 -500	13
501 -1000	13
powyżej 1000	13

* W przypadku mniejszej liczby świń próbki pobiera się od wszystkich zwierząt.

W trakcie stałego monitorowania choroby w regionach wolnych, stosuje się dodatkowe środki, w celu ochrony tych regionów przed zawleczeniem wirusa choroby Aujeszkyego:

- 1) świnie wprowadzane do stada urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego mogą pochodzić jedynie z państw trzecich, określonych w przepisach Unii Europejskiej; przed upływem 30 dni od dnia wprowadzenia świń do stada przeznaczenia, położonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pozostają one w tym stadzie i poddaje się je badaniu serologicznemu w kierunku choroby Aujeszkyego;
- 2) lochy z zaburzeniami rozrodu, w szczególności w przypadku poronień, powtarzania rui, mumifikacji płodów, rodzenia się martwych lub żywych osłabionych prosiąt, w stadzie urzędowo wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego, poddaje się badaniu serologicznemu

w kierunku choroby Aujeszkyego.

Posiadacz zwierzęcia oraz osoba mająca kontakt ze świniami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych, powiadomienia powiatowego lekarza weterynarii o zaburzeniach rozrodu u loch, o których mowa w ppkt 2.

Badania serologiczne świń, o których mowa w ppkt 2, przeprowadza powiatowy lekarz weterynarii w ramach programu.

3.1.4.3. Stałe monitorowanie choroby w centrach pozyskiwania nasienia knurów

W przypadku centrów pozyskiwania nasienia knurów, po uzyskaniu przez nie statusu stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego - szczepionego lub urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, badaniami kontrolnymi w ciągu roku obejmuje się co 3 miesiące 25% zwierząt przebywających w centrum tak, aby w ciągu roku zostało zbadanych 100% zwierząt.

Badania w kierunku choroby Aujeszkyego wykonywane na podstawie załącznika nr 3 ust. 11 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 27 kwietnia 2004 r. w sprawie *szczególonych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie dla nasienia świń* (Dz. U. Nr 100, poz. 1017, z późn. zm.) mogą być zaliczane na poczet powyższych badań kontrolnych.

3.1.4.4. Postępowanie w przypadku zawieszenia statusu stada urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego lub wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepionego

W przypadku stwierdzenia podczas stałego monitorowania choroby w stadzie o statusie stada urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego lub wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepionego co najmniej jednego dodatniego wyniku badania serologicznego powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, nadaje temu stadu status stada zawieszonoego oraz wprowadza w tym stadzie zakazy odnoszące się do stada zakażonoego, określone w pkt 3.3.1.1. ppkt 1 programu. W takim przypadku stosuje się pkt 3.3.1.2. ppkt 1.

Ponadto, powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, nakazuje w tym stadzie:

- 1) niezwłoczny ubój lub zabicie świń, u których stwierdzono dodatni wynik badania serologicznego;
- 2) przeprowadzenie badania serologicznego w kierunku choroby Aujeszkyego wszystkich świń stada podstawowego oraz świń, które miały kontakt ze swnią o dodatnim wyniku badania, a w przypadku tuczarni – badania serologicznego pozwalającego na wykrycie 5 % świń zakażonych w stadzie, a także niezwłoczny ubój lub zabicie świń, u których stwierdzono

dodatni wynik badania serologicznego;

- 3) przeprowadzenie ponownego badania serologicznego po upływie co najmniej 30 dni od badania, o którym mowa w ppkt 2, celem kontroli.

Status stada zawieszono, powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, nadaje także stadu o statusie stada urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego lub wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepionego, w przypadku, gdy spełnia ono przesłanki do uznania go za stado podejrzane o zakażenie wirusem choroby Aujeszkyego, określone w pkt 3.2. programu. W takim przypadku pkt 3.3.1.4 nie ma zastosowania. Powiatowy lekarz weterynarii wprowadza w takim stadzie zakazy odnoszące się do stada zakażonego, określone w pkt 3.3.1.1. ppkt 1 programu, oraz nakazuje badania serologiczne świń w stadzie. Próbkę do badań serologicznych, o których mowa pobiera się zgodnie z tabelą nr 17 programu.

W drodze odstępstwa od zakazów, określonych w pkt 3.3.1.1. programu, powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, może wyrazić zgodę na:

- 1) przemieszczanie ze stada świń, wraz z wystawieniem w tym celu świadectwa zdrowia, bezpośrednio do rzeźni;
- 2) przemieszczanie do stada świń, ich nasienia, zarodków i komórek jajowych ze stad o wyższym statusie w odniesieniu do choroby Aujeszkyego.

W przypadku stwierdzenia w stadzie co najmniej jednego dodatniego wyniku badania serologicznego powiatowy lekarz weterynarii postępuje w sposób opisany powyżej.

Badania, ubój lub zabicie świń, u których stwierdzono dodatni wynik badania, prowadzi się do momentu, gdy w stadzie nie pozostanie żadna świnia z dodatnim wynikiem badania serologicznego. Odstęp pomiędzy badaniami powinien wynosić co najmniej 30 dni.

Ubój lub zabicie świń przeprowadza się pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce położenia rzeźni.

Jeżeli powiatowy lekarz weterynarii stwierdzi, że do stada wprowadzono świnie lub materiał biologiczny pochodzący od świń, niespełniające wymagań zdrowotnych określonych w programie, a w przypadku materiału biologicznego, w odrębnych przepisach, albo gdy dla wprowadzonych do stada świń lub materiału biologicznego nie wystawiono świadectwa zdrowia, za przeprowadzenie badań, o których mowa w pkt 3.1.4.4., pobiera się od posiadacza zwierząt opłaty, których wysokość określono w przepisach odrębnych.

Powiatowy lekarz weterynarii po nadaniu stadu statusu stada zawieszono, niezwłocznie blokuje to stado centralnej bazie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji i Rolnictwa.

Jeżeli w stadzie nie pozostanie żadna świnia z dodatnim wynikiem badania serologicznego, powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, przywraca stadu utracony status i odblokowuje

stado w centralnej bazie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji i Rolnictwa.

3.2. Kategoryzacja i rejestracja siedzib stad

Status epizootyczny nadaje się poszczególnym stadom świń. W przypadkach określonych w programie, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce położenia siedziby stada nadaje, w drodze decyzji, następujące statusy:

- 1) stada zakażonego wirusem choroby Aujeszkyego;
- 2) stada podejrzanego o zakażenie wirusem choroby Aujeszkyego;
- 3) stada zawieszzonego;
- 4) stada potencjalnie wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepionego;
- 5) stada seronegatywnego – szczepionego;
- 6) stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepionego;
- 7) stada potencjalnie wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego;
- 8) stada seronegatywnego;
- 9) stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego;
- 10) stada urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego.

Statusy te zostały wymienione w porządku od najniższego do najwyższego.

W rozumieniu programu:

- 1) stadem podejrzanym o zakażenie wirusem choroby Aujeszkyego jest stado świń, do którego wprowadzono świnie lub materiał biologiczny pochodzący od świń, niespełniające wymagań zdrowotnych określonych w programie, lub w przypadku materiału biologicznego, w odrębnych przepisach, albo gdy dla wprowadzonych do stada świń lub materiału biologicznego nie wystawiono świadectwo zdrowia;
- 2) stadem zawieszonym jest stado świń o statusie urzędowo wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego, wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego lub wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego – szczepionym, w którym podczas prowadzenia stałego monitorowania choroby uzyskano co najmniej jeden dodatni wynik badania serologicznego w kierunku choroby Aujeszkyego lub takie stado, które spełnia przesłanki do uznania za stado podejrzanego o zakażenie wirusem choroby Aujeszkyego.

Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr wydanych decyzji oraz rejestr stad wraz z informacją o ich statusie epizootycznym odnośnie choroby Aujeszkyego. Rejestr jest na bieżąco aktualizowany.

W przypadku odtworzenia stada lub utworzenia nowego stada, powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, nadaje stadu status, jaki posiadało stado, z którego pochodzą zwierzęta nowo wprowadzone, w dniu ich przemieszczenia z tego stada. Jeżeli zwierzęta nowo wprowadzane pochodzą ze stad o różnym statusie epizootycznym w odniesieniu do choroby

Aujeszkyego, to stada nadaje się najniższy status spośród statusów stad, z których pochodzą zwierzęta.

Liczba badań w ramach programu, które należy wykonać w odtworzonym lub utworzonym nowym stadzie, celem nadania mu statusu stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego zależy od statusu, który zostanie mu nadany przez powiatowego lekarza weterynarii. Badania te wykonuje się zgodnie z pkt 3.1.1. programu.

3.3. Postępowanie w stadach podejrzanych o zakażenie wirusem choroby Aujeszkyego oraz stadach zakażonych wirusem choroby Aujeszkyego

3.3.1. Postępowanie w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia choroby

Decyzjom, o których mowa w tym punkcie, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

3.3.1.1. W przypadku uzyskania co najmniej jednego dodatniego wyniku badania w stadzie w ramach programu, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce położenia tego stada, w drodze decyzji, wyznacza to stado jako ognisko choroby i nadaje temu stadu status stada zakażonego wirusem choroby Aujeszkyego oraz:

1) zakazuje:

- a) przemieszczania świń oraz ich nasienia, zarodków i komórek jajowych ze stada;
- b) przemieszczania świń, ich nasienia, zarodków i komórek jajowych do stada;
- c) używania knurów do krycia naturalnego
- d) wystawiania świadectw zdrowia dla świń znajdujących się w stadzie;

2) nakazuje:

- a) szczepienie świń w stadzie, zgodnie z pkt 3.3.2. i pkt 3.3.4. programu, albo
- b) odroczonego ubój świń w stadzie, czyli ubój świń po osiągnięciu przez nie masy ubojowej lub ubój loch po wyproszeniu i odsadzeniu prosiąt, albo
- c) w uzasadnionych przypadkach, natychmiastowy ubój lub zabicie wszystkich świń w stadzie, zgodnie z pkt 3.3.5. programu,
- d) w stadach zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym - indywidualne i trwałe oznakowanie wszystkich świń stada podstawowego przez ich posiadacza, jeżeli została wydana decyzja o szczepieniu świń w stadzie i ich sukcesywnej eliminacji albo decyzja o odroczonego uboju świń w stadzie,
- e) bieżące oczyszczanie i odkażanie,
- f) wstępne i końcowe oczyszczenie i odkażanie miejsc, przedmiotów oraz środków

transportu, z którymi miały kontakt świnie znajdujące się w gospodarstwie, w sposób określony w pkt 3.3.6. programu – w przypadku gdy dany budynek zostanie całkowicie opróżniony ze zwierząt (zasada puste-pełne).

3.3.1.2. W drodze odstępstwa od zakazów określonych w pkt 3.3.1.1., powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, może wyrazić zgodę:

- 1) na przemieszczenie ze stada świń, wraz z wystawieniem w tym celu świadectwa zdrowia, bezpośrednio do rzeźni;
- 2) w przypadku wydania decyzji o szczepieniu:
  - a) na przemieszczanie do stada świń, ich nasienia, zarodków i komórek jajowych ze stad o statusie stada potencjalnie wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, seronegatywnego, wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego lub urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego pod warunkiem, że świnie wprowadzane do stada zostaną uprzednio zaszczepione przeciwko chorobie Aujeszkyego, zgodnie z pkt 3.3.2. programu, oraz ze stad o statusie stada potencjalnie wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego-szczepionego, seronegatywnego - szczepionego lub wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego - szczepionego,
  - b) na używanie knurów do krycia naturalnego pod warunkiem, że knury używane w tym celu zostaną uprzednio zbadane serologicznie w kierunku choroby Aujeszkyego i uzyskają ujemny wynik badania, oraz zostaną co najmniej 2 razy zaszczepione przeciwko tej chorobie;
- 3) w przypadku wydania decyzji o uboju odroczonym – na przemieszczanie, wraz z wystawieniem w tym celu świadectwa zdrowia, prosiąt ze stada, które nie posiada możliwości odchowu prosiąt do wagi ubojowej, do innego stada zakażonego, co do którego powiatowy lekarz weterynarii wydał decyzję o uboju odroczonym oraz które posiada możliwość takiego odchowu; przemieszczanie takie odbywa się za zgodą powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla miejsca przeznaczenia prosiąt.

3.3.1.3. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy dla ogniska choroby może, w drodze decyzji, nakazać szczepienie profilaktyczne w stadach powiązanych epizootycznie z ogniskiem choroby. Szczepienia profilaktyczne przeprowadza się zgodnie z pkt 3.3.3 programu.

Podjmując decyzję o szczepieniu w tych stadach, powiatowy lekarz weterynarii bierze pod uwagę analizę ryzyka opartą na dochodzeniu epizootycznym.

3.3.1.4. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce położenia stada, do którego wprowadzono świnie lub materiał biologiczny pochodzący od świń, niespełniające

wymagań zdrowotnych określonych w programie, a w przypadku materiału biologicznego, w odrębnych przepisach, albo gdy dla wprowadzonych do stada świń lub materiału biologicznego nie wystawiono świadectwa zdrowia, po przeprowadzeniu analizy ryzyka, może nadać temu stadu, w drodze decyzji, status stada podejrzanego o zakażenie wirusem choroby Aujeszkyego oraz:

1) zakazać:

- a) przemieszczania świń oraz ich nasienia, zarodków i komórek jajowych ze stada,
- b) wystawiania świadectw zdrowia dla świń znajdujących się w stadzie oraz ich nasienia, zarodków i komórek jajowych, za wyjątkiem świadectw dla zwierząt przemieszczanych bezpośrednio do rzeźni;

2) nakazać przeprowadzenie badań serologicznych w kierunku choroby Aujeszkyego świń w stadzie, ustalając minimalną liczbę próbek do pobrania przy zastosowaniu zasady badania zwierząt w stadzie pozwalającej na wykrycie seroreagentów w stadzie z 95% prawdopodobieństwem przyjmując, że odsetek świń zakażonych w budynku wynosi co najmniej 20%.

Za przeprowadzenie badań, o których mowa w ppkt 2, pobiera się od posiadacza zwierząt opłaty, których wysokość określono w przepisach odrębnych.

W drodze odstępstwa od zakazów określonych w ppkt 1, powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, może wyrazić zgodę na przemieszczenie ze stada świń, wraz z wystawieniem w tym celu świadectwa zdrowia, bezpośrednio do rzeźni.

W przypadku uzyskania wszystkich ujemnych wyników badania, stadu podejrzanemu przywraca się utracony status.

W przypadku uzyskania co najmniej jednego dodatniego wyniku badania, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce położenia tego stada, w drodze decyzji, wyznacza stado jako ognisko choroby i nadaje temu stadu status stada zakażonego wirusem choroby Aujeszkyego oraz wprowadza nakazy i zakazy określone dla stada o tym statusie.

Powiatowy lekarz weterynarii po nadaniu stadu statusu stada podejrzanego o zakażenie lub zakażonego niezwłocznie blokuje to stado w centralnej bazie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji i Rolnictwa.

3.3.2. Szczepienie

Przy podejmowaniu decyzji o szczepieniu świń przeciwko chorobie Aujeszkyego uwzględnia się analizę ryzyka, sytuację epizootyczną, bioasekurację i aspekt ekonomiczny.

Szczepienia powinny prowadzić się jednocześnie na danym obszarze we wszystkich stadach świń zakwalifikowanych do szczepień.

W przypadku wydania decyzji, o której mowa w pkt 3.3.1.1. ppkt 2 lit. a, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza szczepienie w stadach zakażonych.

Do szczepienia świń mogą być stosowane wyłącznie szczepionki delecyjne, zawierające wirus pozbawiony glikoproteiny gE (gE -).

Szczepiąc uwzględnia się wszystkie wskazania producenta szczepionki.

W stadzie zakażonym szczepi się wszystkie zwierzęta w tym samym czasie, uwzględniając wiek, płeć, stan fizjologiczny oraz przeznaczenie świń (do hodowli lub do tuczu). Szczepienia przeprowadza się również u zwierząt nowonarodzonych uwzględniając ich wiek i obecność przeciwciał siarowych.

Do stada szczepionego można wprowadzać wyłącznie zwierzęta zaszczepione przeciwko chorobie Aujeszkiego, po uzyskaniu przez nie odporności.

W przypadku gdy w stadzie nie są utrzymywane świnie stada podstawowego, które w nim utrzymywano w dniu stwierdzenia, w drodze decyzji, przez powiatowego lekarza weterynarii, zakażenia stada wirusem choroby Aujeszkiego posiadacz zwierząt informuje tym niezwłocznie powiatowego lekarza weterynarii.

Szczepienie świń na koszt budżetu państwa prowadzi się do momentu uznania stada za stado wolne od wirusa choroby Aujeszkiego – szczepione.

3.3.3 Postępowanie w stadach szczepionych profilaktycznie

3.3.3.1. W przypadku wydania decyzji o szczepieniu profilaktycznym, o której mowa w pkt 3.3.1.3. programu, powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji:

1) zakazuje:

- a) przemieszczania ze stada świń oraz ich nasienia, zarodków i komórek jajowych,
- b) wprowadzania do stada świń, nasienia, zarodków i komórek jajowych;

2) nakazuje:

- a) szczepienie świń w stadzie i ich sukcesywną eliminację, zgodnie z cyklem hodowlanym lub produkcyjnym,
- b) w stadach zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym indywidualne i trwałe oznakowanie wszystkich świń stada podstawowego.

3.3.3.2. Powiatowy lekarz weterynarii może, w drodze decyzji, wyrazić zgodę na:

- 1) przemieszczenie ze stada świń, wraz z wystawieniem w tym celu świadectwa zdrowia, bezpośrednio do rzeźni oraz do innych stad o tym samym lub niższym statusie epizootycznym w odniesieniu do choroby Aujeszkyego;
- 2) na przemieszczanie do stada świń, ich nasienia, zarodków i komórek jajowych ze stad o statusie stada potencjalnie wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, seronegatywnego, wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego lub urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego pod warunkiem, że świnię wprowadzane do stada zostaną uprzednio zaszczepione przeciwko chorobie Aujeszkyego, zgodnie z pkt 3.3.2. programu, oraz z innych stad szczepionych profilaktycznie o równym lub wyższym statusie epizootycznym w odniesieniu do choroby Aujeszkyego;
- 3) używanie knurów do krycia naturalnego pod warunkiem, że knury używane w tym celu zostaną uprzednio zbadane serologicznie w kierunku choroby Aujeszkyego i uzyskają ujemny wynik badania oraz zostaną co najmniej 2 razy zaszczepione przeciwko tej chorobie;

3.3.3.3. Szczepienie stada przeprowadza się zgodnie z zasadami określonymi w pkt 3.3.2. programu, z wyjątkiem pkt 3.3.2. ppkt 3. W przypadku stada podstawowego, szczepienia powtarza się co 6 miesięcy.

W stadach, w których wprowadzono profilaktyczne szczepienia świń przeciwko chorobie Aujeszkyego, stosuje się pkt 3.3.4. programu, z uwzględnieniem zmian wynikających z niniejszego punktu.

W decyzji w sprawie nadania stada zarodowemu, stada o pełnym cyklu produkcyjnym oraz tuczarni statusu stada seronegatywnego - szczepionego, uchyla się nakazy i zakazy, wprowadzone uprzednio w tym stadzie na podstawie pkt 3.3.3.1. programu.

3.3.4. Uwalnianie stad zakażonych, szczepionych.

Posiadacz zakażonego stada świń, w którym są prowadzone szczepienia, ma obowiązek powiadomienia powiatowego lekarza weterynarii, właściwego ze względu na miejsce położenia tego stada, jeżeli:

- 1) w stadzie zarodowym i o pełnym cyklu produkcyjnym nie pozostaje żadna świnia stada podstawowego, która przebywała w nim, kiedy uznano to stado za stado zakażone;
- 2) w tuczarni nie pozostanie żadna świnia, która przebywała w niej, kiedy uznano ją za stado zakażone;

Po otrzymaniu powiadomienia, powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań w kierunku choroby Aujeszkyego w sposób określony poniżej. Badania te muszą pozwolić na

odróżnienie zwierząt szczepionych przeciwko chorobie Aujeszkiego od zwierząt zakażonych wirusem choroby Aujeszkiego.

W stadach zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym, w których były prowadzone szczepienia, próbki pobiera się dwa razy w odstępie od 2 do 6 miesięcy. Pierwszy raz próbki pobiera się w sposób określony w pkt 3.1.1. programu dla drugiego pobierania próbek, z tym że:

- 1) wszystkie świnie stada podstawowego zostały indywidualnie i trwale oznakowane przez ich posiadacza;
- 2) istnieje możliwość przyporządkowania pobieranej próbki do zwierzęcia, od którego została pobrana.

W przypadku uzyskania wszystkich ujemnych wyników badania w pierwszym pobieraniu próbek, stada zarodowemu lub stada o pełnym cyklu produkcyjnym, w którym są prowadzone szczepienia, powiatowy lekarz weterynarii nadaje, w drodze decyzji, status stada seronegatywnego - szczepionego. W decyzji tej uchyla się również nakazy i zakazy, wprowadzone uprzednio w tym stadzie na podstawie pkt 3.3.1.1. programu, za wyjątkiem nakazów, o których mowa w pkt 3.3.1.1. ppkt 2 lit. a, e i f. W stadzie tym, powiatowy lekarz weterynarii drugi raz pobiera próbki w kierunku choroby Aujeszkiego, w sposób określony w pkt 3.1.1. programu dla trzeciego pobierania próbek.

W przypadku uzyskania wszystkich ujemnych wyników badania w drugim pobieraniu próbek, stada zarodowemu lub stada o pełnym cyklu produkcyjnym, w którym są prowadzone szczepienia, nadaje się status stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkiego - szczepionego. W stadzie takim powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, zakazuje szczepienia, a przypadku gdy nie pozostanie ani jedna świnia szczepiona w stadzie, nadaje stada status stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkiego.

W przypadku uzyskania w pierwszym lub drugim pobieraniu próbek w stadzie zarodowym lub w stadzie o pełnym cyklu produkcyjnym co najmniej jednego wątpliwego wyniku badania, powiatowy lekarz weterynarii, przesyła próbkę wątpliwą do laboratorium referencyjnego, o którym mowa w pkt 4.2 programu, celem potwierdzenia lub wykluczenia zakażenia.

W przypadku uzyskania w pierwszym lub drugim pobieraniu próbek w stadzie zarodowym lub w stadzie o pełnym cyklu produkcyjnym co najmniej jednego dodatniego wyniku badania, powiatowy lekarz weterynarii, nakazuje ubój lub zabicie świń, u których stwierdzono takie wyniki:

- 1) niezwłocznie albo
- 2) po osiągnięciu przez świnie masy ubojowej, a w przypadku loch- po wyproszeniu i odsadzeniu prosiąt.

W takim przypadku, posiadacz stada świń jest obowiązany do złożenia wniosku o przeprowadzenie przez powiatowego lekarza weterynarii pobierania próbek w kierunku choroby Aujeszkyego u świń, nie wcześniej niż po upływie 2 miesięcy i nie później niż przed upływem 6 miesięcy od uboju ostatniej zakażonej świni.

W tuczarniach, w których są prowadzone szczepienia, przeprowadza się dwa pobrania próbek w odstępie od 2 do 6 miesięcy.

Pierwsze pobieranie próbek w tuczarniach przeprowadza się w sposób określony dla pierwszego pobierania próbek w pkt 3.1.2 programu.

W przypadku uzyskania wszystkich ujemnych wyników badania w pierwszym pobieraniu próbek w tuczarni, w której są prowadzone szczepienia, nadaje się status stada seronegatywnego - szczepionego. W decyzji tej uchyla się również nakazy i zakazy, wprowadzone uprzednio w tym stadzie na podstawie pkt 3.3.1.1. programu, za wyjątkiem nakazu, o którym mowa w pkt 3.3.1.1. pkt 2 lit. a, e i f. W stadzie tym, powiatowy lekarz weterynarii drugi raz pobiera próbki w kierunku choroby Aujeszkyego, w sposób określony w pkt 3.1.2. programu dla drugiego pobierania próbek.

W przypadku uzyskania wszystkich ujemnych wyników badania w drugim pobieraniu próbek, tuczarni, w której są prowadzone szczepienia, nadaje się status stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego - szczepionego. W stadzie takim powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, zakazuje szczepienia, a w przypadku gdy nie pozostanie w nim ani jedna świnka szczepiona, nadaje stadu status stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego.

W przypadku uzyskania w pierwszym lub drugim pobieraniu próbek w tuczarni co najmniej jednego dodatniego wyniku badania, stado uznaje się za zakażone i postępuje się w nim zgodnie z zasadami określonymi w pkt 3.3.1.1. programu.

3.3.5. Ubój lub zabicie zwierząt w stadzie zakażonym

W przypadku gdy powiatowy lekarz weterynarii wyda decyzję, o której mowa w pkt 3.3.1.1. ppkt 2 lit. b programu, oraz brak jest możliwości uboju prosiąt, powiatowy lekarz weterynarii nakazuje, w drodze decyzji, zabicie tych prosiąt. Postępowanie to nie ma zastosowania,

w przypadku gdy powiatowy lekarz weterynarii wydał decyzję o której mowa w pkt. 3.3.1.2 ppkt 3 programu.

W przypadku gdy powiatowy lekarz weterynarii wyda decyzję, o której mowa w pkt 3.3.1.1. ppkt 2 lit. c programu, ubija lub zabija wszystkie świnki w stadzie, bez względu na ich wiek, w możliwie jak najkrótszym terminie od dnia dostarczenia właścicielowi stada decyzji powiatowego lekarza weterynarii.

Knury przeznaczone do uboju można poddać kastracji nie później niż na 1 miesiąc przed planowanym ubojem.

3.3.6. Oczyszczanie i odkażanie

3.3.6.1. Powiatowy lekarz weterynarii nadzoruje czyszczenie i odkażanie, w tym:

- 1) określa:
  - a) produkty biobójcze, które mają zostać użyte w celu zniszczenia wirusa choroby Aujeszkyego, uwzględniając zalecenia producenta tych produktów; produkty te powinny zawierać jako substancje czynne formaldehyd lub chlor,
  - b) sposób usunięcia wody używanej do czyszczenia, mając na względzie uniemożliwienie rozprzestrzeniania się wirusa choroby Aujeszkyego,
  - c) sposób obróbki nawozu;
- 2) prowadzi dokumentację dotyczącą przeprowadzanych czynności związanych z oczyszczaniem i odkażaniem.

Powiatowy lekarz weterynarii może ustalić szczególne sposoby oczyszczenia i odkażania w przypadku gospodarstw, w których świnie są utrzymywane na otwartym terenie.

3.3.6.2. Oczyszczanie i odkażanie w ramach programu obejmuje w szczególności:

- 1) spryskanie produktami biobójczymi wszystkich miejsc, w których były utrzymywane świnie, oraz nasączenie tymi produktami legowisk, ściółki oraz nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu;
- 2) obróbkę ściółki oraz nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu;
- 3) demontaż lub usunięcie sprzętu i wyposażenia z pomieszczeń, w których były utrzymywane świnie, jeżeli jest to konieczne;
- 4) szorowanie powierzchni, które następnie się odkaża;
- 5) usunięcie tłuszczu i brudu ze wszystkich odkażanych powierzchni przy użyciu środków odtłuszczających oraz zmywanie ich wodą;
- 6) zmywanie odkażanych powierzchni przy użyciu produktów biobójczych pod ciśnieniem, które pozostawia się na odkażanych powierzchniach przez okres zalecany przez producenta, jednak nie krócej niż przez 24 godziny;
- 7) zmywanie odkażanych powierzchni przy użyciu wody pod ciśnieniem, po upływie okresu, o którym mowa w ppkt 6, w sposób uniemożliwiający skażenie wcześniej zmytych powierzchni;
- 8) zniszczenie sprzętu, o którym mowa w ppkt 3, oraz innego sprzętu, który mógł zostać skażony – jeżeli jego oczyszczanie lub odkażanie jest niemożliwe.

9) czynności, o których mowa w ppkt 6 i 7, wykonuje się dwukrotnie, w odstępie siedmiu dni.

Obróbka, o której mowa w pkt 3.3.6.2 ppkt 2 programu, polega na:

- 1) kopcowaniu przez co najmniej 42 dni w celu biotermicznego odkażenia, po uprzednim spryskaniu obornika i ściółki środkami dezynfekującymi; przyzma powinna być przykryta albo przekładana w celu poddania wszystkich warstw działaniu temperatury;
- 2) przechowywaniu przez co najmniej 42 dni od dnia ostatniego dodania skażonego materiału - w przypadku gnojowicy;
- 3) powiatowy lekarz weterynarii może zezwolić na skrócenie okresu przechowywania gnojowicy, jeśli została poddana innej obróbce zapewniającej zniszczenie wirusa.

Odkażanie ściółki lub obornika może być przeprowadzone również poprzez:

- 1) spalenie albo użycie pary wodnej o temperaturze nie mniejszej niż 70° C;
- 2) zakopanie na głębokość uniemożliwiająca dostęp do nich zwierząt.

3.3.6.3. Wstępne oczyszczanie i odkażanie przeprowadza się następująco:

- 1) niezwłocznie po usunięciu ostatniej świni z budynku;
- 2) miejsca, w których były utrzymywane świnie, czyści się i odkaża w sposób określony w pkt 3.3.6.2. programu.

3.3.6.4. Końcowe oczyszczanie i odkażanie przeprowadza się następująco:

- 1) usuwa się nawóz naturalny, ściółkę oraz poddaje się je obróbce w celu zniszczenia wirusa, w sposób określony w pkt 3.3.6.2. programu;
- 2) usuwa się tłuszcz i brud ze wszystkich odkażanych powierzchni przy użyciu środków odtłuszczających, a następnie zmywa się te środki przy użyciu wody;
- 3) zmywa się odkażane powierzchnie przy użyciu środków dezynfekcyjnych pod ciśnieniem; środki te pozostawia się na tych powierzchniach przez okres zalecany przez producenta, jednak nie krócej niż przez 24 godziny, zmywanie przeprowadza się w sposób uniemożliwiający skażenie wcześniej zmytych powierzchni;
- 4) czynności, o których mowa w pkt 2 i 3 wykonuje się ponownie po upływie 7 dni, a następnie zmywa się odkażane powierzchnie przy użyciu wody.

Ponowne umieszczenie świń w budynku może nastąpić po upływie co najmniej 15 dni od zakończenia końcowego czyszczenia i odkażania.

3.4. Odszkodowanie za zwierzęta zabite lub poddane ubojowi w ramach programu

Za świnie zabite lub poddane ubojowi z nakazu powiatowego lekarza weterynarii albo za świnie padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez ten organ przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa.

Zasady wypłaty odszkodowania określa art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2008 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342).

3.5. Klasyfikacja regionów i procedury monitorowania przebiegu programu

Regionem, zgodnie z art. 2 pkt 36 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, jest część terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o powierzchni co najmniej 2 000 km², która obejmuje co najmniej jeden powiat.

Do czasu uznania wszystkich stad w regionie za wolne od wirusa choroby Aujeszkyego lub wolne od wirusa choroby Aujeszkyego - szczepione, region uznaje się za region, w którym realizowany jest program zwalczania choroby Aujeszkyego.

Po uzyskaniu przez wszystkie stada w regionie statusu stada:

- 1) wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, lub
  - 2) wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego - szczepionego
- powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, nadaje tym stadom status stad urzędowo wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego oraz zakazuje szczepienia w tych stadach.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii informację o uzyskaniu przez wszystkie stada w powiecie statusu stad urzędowo wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego.

Region, w którym wszystkie stada zostały uznane za urzędowo wolne, uzyskuje status regionu wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego. W regionie takim prowadzi się stałe monitorowanie choroby, zgodnie z pkt 3.1.4. programu.

Właściwy wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje Głównemu Lekarzowi Weterynarii informację o uzyskaniu przez region, położony na obszarze województwa, statusu regionu wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego. Główny Lekarz Weterynarii przekazuje tę informację ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa.

Główny Lekarz Weterynarii ogłasza na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii wykaz regionów wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego.

W przypadku gdy w okresie 24 miesięcy od uznania regionu za wolny od wirusa choroby Aujeszkyego, w regionie tym nie zarejestrowano żadnych klinicznych, patologicznych oraz serologicznych dowodów wystąpienia choroby Aujeszkyego, Główny Lekarz Weterynarii może

wystąpić do Komisji Europejskiej o uznanie tego regionu za urzędowo wolny od wirusa choroby Aujeszkyego.

Regionem urzędowo wolnym w rozumieniu niniejszego programu jest część terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o powierzchni co najmniej 2 000 km², która obejmuje co najmniej jeden powiat, wpisana do załącznika I decyzji Komisji 2008/185/WE z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie dodatkowych gwarancji w wewnątrzspółnotowym handlu trzodą chlewną odnoszących się do choroby Aujeszkyego oraz kryteriów przekazywania informacji o tej chorobie (Dz. Urz. UE L 59 z 04.03.2008, str. 19).

Informacje niezbędne do monitorowania realizacji programu, powiatowi lekarze weterynarii przekazują wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii. Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje Głównemu Lekarzowi Weterynarii informacje uzyskane od powiatowych lekarzowi weterynarii w zestawieniu zbiorczym.

Po zakończeniu każdego kwartału, w którym był realizowany program, powiatowy lekarz weterynarii przekazuje wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii, przed upływem 30 dni od dnia jego zakończenia, kwartalne sprawozdanie z realizacji programu.

Wojewódzki lekarz weterynarii przed upływem 15 dni od dnia otrzymania sprawozdania od powiatowego lekarza weterynarii przekazuje zbiorcze sprawozdanie Głównemu Lekarzowi Weterynarii. Sprawozdanie z realizacji programu zawiera w szczególności:

- 1) liczbę zbadanych stad;
- 2) liczbę pobranych i zbadanych próbek;
- 3) wyniki badań.

Szczegółowy zakres i sposób przekazywania informacji zostaną określone w instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii, wydanej na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Zgodnie z decyzją Komisji 2008/185/WE z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie dodatkowych gwarancji w wewnątrzspółnotowym handlu trzodą chlewną odnoszących się do choroby Aujeszkyego oraz kryteriów przekazywania informacji o tej chorobie, Główny Lekarz Weterynarii co najmniej raz w roku przekazuje Komisji Europejskiej informacje o występowaniu choroby Aujeszkyego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wraz ze szczegółowymi danymi dotyczącymi programu zwalczania tej choroby według jednolitych kryteriów ustanowionych w załączniku nr IV do tej decyzji.

Główny Lekarz Weterynarii przesyła do Komisji Europejskiej sprawozdania z realizacji programu, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

3.6. Warunki obowiązujące w odniesieniu do przemieszczania zwierząt pomiędzy stadami oraz do rzeźni na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Podstawą zwalczania choroby Aujeszkyego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oprócz oceny i monitorowania sytuacji epizootycznej w stadach zarodowych i o pełnym cyklu produkcyjnym, jest wzmożony nadzór nad przemieszczaniem świń między stadami położonymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz do rzeźni.

Każdej przesyłce świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej towarzyszy świadectwo zdrowia.

Nadzór nad przemieszczaniem zwierząt sprawuje powiatowy lekarz weterynarii. Kontroli przemieszczeń dokonuje się na każdym etapie realizacji programu, w szczególności podczas wydawania decyzji w sprawie nadania stadu jednego ze statusów określonych w programie.

3.6.1. Warunki obowiązujące w odniesieniu do przemieszczania świń oraz materiału biologicznego pomiędzy stadami

Do stada zarodowego oraz o pełnym cyklu produkcyjnym, które uzyskało status potencjalnie wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, seronegatywnego lub wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, mogą być wprowadzane świnię lub ich materiał biologiczny pochodzące ze stad o równorzędnym lub wyższym statusie epizootycznym w odniesieniu do choroby Aujeszkyego.

Do tuczarni, która uzyskała status stada seronegatywnego lub wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, mogą być wprowadzane jedynie świnię ze stad o równorzędnym lub wyższym statusie epizootycznym w odniesieniu do choroby Aujeszkyego.

Do stada zarodowego, stada o pełnym cyklu produkcyjnym oraz tuczarni, uznanych za urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkyego, mogą być wprowadzane świnię oraz ich materiał biologiczny, pochodzące ze stada o statusie urzędowo wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego lub wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego, z zastrzeżeniem pkt 3.7 programu.

Do stad zakażonych, co do których wydano decyzję określoną w pkt 3.3.1.1. ppkt 2 lit. a programu, mogą być wprowadzane świnię ze stad o równym lub wyższym statusie epizootycznym w odniesieniu do choroby Aujeszkyego, po uprzednim zaszczepieniu zgodnie z pkt 3.3.2. programu.

Do stad potencjalnie wolnych – szczepionych, seronegatywnych – szczepionych oraz wolnych - szczepionych, mogą być wprowadzane świnię ze stad o równym lub wyższym statusie epizootycznym w odniesieniu do choroby Aujeszkyego, po ich uprzednim zaszczepieniu zgodnie z pkt 3.3.2. programu, oraz świnię z innych stad szczepionych.

Do stad zakażonych, co do których wydano decyzję określoną w pkt 3.3.1.1. ppkt 2 lit. b programu, mogą być wprowadzane prosięta z innych stad zakażonych, co do których wydano taką samą decyzję, jednak w których nie ma możliwości odchowu prosiąt, przebywających w tym stadzie, do wagi ubojowej.

Na targi, pokazy, wystawy, konkursy, do punktów kopulacyjnych i punktów skupu mogą być wprowadzane świnie spełniające następujące wymagania:

- są oznakowane, zgodnie z przepisami o rejestracji i identyfikacji zwierząt oraz
- pochodzą ze stad, w których nie stwierdzono dodatnich wyników badań serologicznych w kierunku choroby Aujeszkyego.

Świnie wprowadzane do stad, położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na targi, pokazy, wystawy, konkursy, do punktów kopulacyjnych i punktów skupu, zaopatruje się w świadectwo zdrowia, które zawiera co najmniej następujące informacje:

- 1) numer świadectwa;
- 2) określenie organu wydającego świadectwo;
- 3) liczbę zwierząt;
- 4) numery identyfikacyjne zwierząt;
- 5) pochodzenie zwierząt;
- 6) przeznaczenie zwierząt, jeżeli możliwe jest do określenia;
- 7) środek transportu i jego numer rejestracyjny;
- 8) informację zdrowotną o spełnieniu przez świnie wymagań zdrowotnych określonych w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie;
- 9) informację zdrowotną dotyczącą występowania choroby Aujeszkyego w stadzie pochodzenia zwierząt;
- 10) datę, pieczęć i podpis właściwego urzędowego lekarza weterynarii.

Każdy, kto zakupi świnie na targu, ma obowiązek posiadać kopię świadectwa zdrowia, potwierdzającego pochodzenie świni.

Materiał biologiczny wprowadzany do stad położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej musi pochodzić z centrum pozyskiwania nasienia świń o statusie równym lub wyższym niż stado jego przeznaczenia.

W celu potwierdzenia tego faktu, lekarz weterynarii nadzorujący centrum pozyskiwania nasienia, na podstawie decyzji powiatowego lekarza weterynarii o nadaniu stada statusu w odniesieniu do choroby Aujeszkyego, w orzeczeniu lekarsko - weterynaryjnym o zdrowiu i przydatności do rozrodu świń dokonuje następującej adnotacji: „zgodnie z decyzją Powiatowego Lekarza Weterynarii w.....nr.....

z dnia..... – seronegatywne/wolne/urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkiego u świń”. Adnotacja ta powinna być czytelna i poświadczona własnoręcznym podpisem oraz pieczęcią lekarza weterynarii nadzorującego centrum.

Przed każdym wydaniem świadectwa zdrowia dla świń wprowadzanych do stada położonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z innego stada lub punktu skupu, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce pochodzenia zwierząt sprawdza, jaki status ma stado, z którego pochodzą świnię, a także powiadamia powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce przeznaczenia zwierząt o planowanej wysyłce świń. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce przeznaczenia zwierząt sprawdza status stada, do którego zwierzęta będą wprowadzane oraz przekazuje informację na ten temat powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na miejsca pochodzenia zwierząt. Powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce pochodzenia zwierząt wystawia świadectwo zdrowia w przypadku, gdy status stada przeznaczenia jest równy lub niższy od statusu stada pochodzenia zwierząt.

3.6.2. Warunki obowiązujące w odniesieniu do przemieszczania zwierząt do rzeźni

Wyjątek stanowią prosięta pochodzące ze stad zakażonych nie mających możliwości ich odchowu do wagi ubojowej, w przypadku gdy powiatowy lekarz weterynarii wydał decyzję, o której mowa w pkt 3.3.1. ppkt 2 lit b programu. Zwierzęta takie mogą być przemieszczone do innych stad zakażonych, co do których powiatowy lekarz weterynarii wydał decyzję na podstawie tego samego przepisu oraz które posiadają możliwości odchowu prosiąt. Przemieszczanie odbywa się na podstawie decyzji powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce pochodzenia prosiąt wydanej za zgodą powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce przeznaczenia.

Ubój przebiega pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce położenia rzeźni. Posiadacz zwierząt informuje powiatowego lekarza weterynarii właściwego dla siedziby stada o planowanym terminie przemieszczenia świń do rzeźni, który informuje niezwłocznie powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce położenia rzeźni o planowanym przemieszczeniu świń do rzeźni.

Środki transportu, którymi jest dokonywany transport świń do rzeźni, powinny być oczyszczone i odkażone bezpośrednio przed i po transporcie. Dopuszcza się przewóz świń bezpośrednio do uboju ze stad podejrzanych o zakażenie, zakażonych oraz zawieszonych po drogach publicznych lub prywatnych, z wyłączeniem dróg w gospodarstwie posiadającym stada o statusie potencjalnie wolnym, seronegatywnym, wolnym lub urzędowo wolnym.

Powiatowy lekarz weterynarii nadzorujący rzeźnię, powiadamia powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na siedzibę stada, z którego zostały wyprowadzone świnie, o nadejściu transportu świń do rzeźni.

Przesyłkę świń kierowaną do uboju w rzeźni zaopatruje się w świadectwo zdrowia zawierające następujące elementy:

- 1) numer świadectwa;
- 2) określenie organu wydającego świadectwo;
- 3) liczbę zwierząt;
- 4) numery identyfikacyjne zwierząt;
- 5) pochodzenie zwierząt;
- 6) przeznaczenie zwierząt;
- 7) środek transportu i jego numer rejestracyjny;
- 8) informację zdrowotną o spełnieniu przez świnie wymagań zdrowotnych określonych w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie;
- 9) informację zdrowotną dotyczącą występowania choroby Aujeszkyego w stadzie pochodzenia zwierząt;
- 10) datę, pieczęć i podpis właściwego urzędowego lekarza weterynarii.

Świadectwo zdrowia dla świń kierowanych do rzeźni bezpośrednio ze stad o statusie stada podejrzanego o zakażenie, zakażonego oraz zawieszzonego, dodatkowo musi być oznaczone czerwonym paskiem.

3.6.3. Opłaty za wystawianie świadectw zdrowia oraz wynagrodzenia za wystawianie tych świadectw

Opłata za wystawianie świadectw zdrowia, o których mowa w pkt 3.6.1. i 3.6.2. programu, pobiera się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcje Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 2, poz. 15, z późn. zm.).

Wyznaczonemu lekarzowi weterynarii za wystawienie świadectwa zdrowia przysługuje wynagrodzenie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. Nr 178, poz. 1837).

Za wydanie świadectwa zdrowia dla świń kierowanych do rzeźni bezpośrednio ze stada o statusie stada podejrzanego o zakażenie, zakażonego oraz zawieszzonego, opłat nie pobiera się.

3.7. Przemieszczanie świń pomiędzy regionami położonymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Do regionu uznanego za region wolny od wirusa choroby Aujeszkyego mogą być wprowadzane:

- 1) świnię ze stada o statusie stada urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, położonego w regionie wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego;
- 2) świnię ze stada o statusie stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, położonego w regionie prowadzącym program zwalczania choroby Aujeszkyego z tym, że świnię tę przed wprowadzeniem do regionu wolnego zostały poddane przynajmniej 2 badaniom serologicznym w kierunku choroby Aujeszkyego i uzyskano ujemne wyniki badania. Odstęp między badaniami powinien wynosić przynajmniej 30 dni, przy czym drugie z nich powinno być wykonane najpóźniej 15 dni przed transportem (wysyłką);
- 3) materiał biologiczny, pozyskany w centrum o statusie stada urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, położonego w regionie wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego;
- 4) materiał biologiczny, pozyskany w centrum o statusie stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, położonego w regionie prowadzącym zwalczanie choroby Aujeszkyego, pod warunkiem, że jest on transportowany bezpośrednio z centrum do stada przeznaczenia.

3.8. Warunki obowiązujące w odniesieniu do przemieszczania zwierząt pomiędzy regionami w handlu wewnątrzspółnotowym

Zasady przemieszczania świń w handlu wewnątrzspółnotowym pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej odnoszące się do choroby Aujeszkyego reguluje decyzja Komisji 2008/185/WE z 21 lutego 2008 r. w sprawie dodatkowych gwarancji w wewnątrzspółnotowym handlu trzodą chlewną odnoszących się do choroby Aujeszkyego oraz kryteriów przekazywania informacji o tej chorobie.

Zgodnie z powyższą decyzją, państwami lub regionami Unii Europejskiej urzędowo wolnymi od choroby Aujeszkyego są państwa lub regiony, umieszczone na liście w załączniku nr I do tej decyzji, a państwami lub regionami prowadzącymi oficjalny program zwalczania

choroby Aujeszkyego są państwa lub regiony, wymienione na liście w załączniku nr II do tej decyzji.

Na obszar regionów, które uzyskały status urzędowo wolnych od wirusa choroby Aujeszkyego u świń, mogą być wprowadzane wyłącznie świnię spełniające wymagania zawarte w art. 1 i 2 decyzji Komisji 2008/185/WE z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie dodatkowych gwarancji w wewnątrzspółnotowym handlu trzodą chlewną odnoszących się do choroby Aujeszkyego oraz kryteriów przekazywania informacji o tej chorobie.

Na obszar regionów o statusie prowadzących program zwalczania choroby Aujeszkyego u świń mogą być wprowadzane wyłącznie świnię spełniające wymagania zawarte w art. 3 i 4 decyzji Komisji 2008/185/WE z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie dodatkowych gwarancji w wewnątrzspółnotowym handlu trzodą chlewną odnoszących się do choroby Aujeszkyego oraz kryteriów przekazywania informacji o tej chorobie.

Do czasu umieszczenia Rzeczypospolitej Polskiej na jednej z wyżej wymienionych list, powiatowy lekarz weterynarii nie może egzekwować dodatkowych gwarancji w handlu wewnątrzspółnotowym świniami w odniesieniu do choroby Aujeszkyego.

Wszystkie świnię przemieszczane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach handlu wewnątrzspółnotowego muszą spełniać warunki określone w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. 2004, Nr 69, poz. 625, z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 stycznia 2006 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych w handlu bydłem i świniami (Dz. U. z 2006 r. Nr 11, poz. 58).

Kontrolę weterynaryjną świń przemieszczanych w ramach handlu przeprowadza się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz. 145).

Świnię oraz nasienie, zarodki i komórki jajowe pozyskiwane od świń, będące przedmiotem handlu, powinny być zaopatrzone w świadectwo zdrowia, zgodne ze wzorem określonym w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczącym przyjęcia zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzspółnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego oraz zawierać informacje, o których mowa w art. 7 decyzji Komisji 2008/185/WE.

3.9. Kontynuacja programu w województwie lubuskim

W województwie lubuskim kontynuuje się program zwalczania choroby Aujeszkyego prowadzony w latach 2006-2007.

Badania i inne czynności wykonane na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 2006 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń na obszarze województwa lubuskiego oraz na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń na obszarze województwa lubuskiego w 2007 r. (Dz. U. Nr 156, poz. 1098) zalicza się na potrzeby realizacji programu.

Stada utrzymują status nadany przez powiatowego lekarza weterynarii, w drodze decyzji wydanej na podstawie wyżej wymienionych rozporządzeń Rady Ministrów.

W przypadku gdy w tuczarni przeprowadzono drugie pobieranie próbek i uzyskano ujemny wynik badania, na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń na obszarze województwa lubuskiego w 2007 r., tuczarni tej powiatowy lekarz weterynarii nadaje, w drodze decyzji, status stada wolnego od wirusa choroby Aujeszkiego.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Wykaz środków przewidzianych programem

Okres trwania programu: 2008 - 2013

Pierwszy rok: 2008

Ostatni rok: 2013

Kontrola

Zwalczanie

Badanie

Badanie

Ubój zwierząt chorych

Ubój zwierząt chorych

Rozszerzony ubój lub zabijanie

Zabijanie zwierząt chorych

Zabijanie zwierząt chorych

Rozszerzony ubój lub zabijanie

Szczepienia

Usuwanie produktów

Leczenie

Usuwanie produktów

Monitorowanie lub nadzór

Inne środki: świadectwa zdrowia towarzyszące przemieszczaniu świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację w województwach, na obszarze których program będzie realizowany, oraz laboratoria właściwe do wykonywania badań w kierunku choroby Aujeszkyego

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, organ szczebla centralnego - Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a ponieważ jest on współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

Laboratoriami właściwymi do wykonywania badań w kierunku choroby Aujeszkyego u świń w ramach programu są zakłady higieny weterynaryjnej oraz inne laboratoria wyznaczone przez Głównego Lekarza Weterynarii, położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wykonujące badania w kierunku choroby Aujeszkyego.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2004 r. w sprawie wykazu laboratoriów referencyjnych właściwych dla poszczególnych rodzajów i kierunków badań (Dz. U. Nr 251, poz. 2513) wyznaczyło jako Krajowe Laboratorium Referencyjne dla choroby Aujeszkyego - Zakład Chorób Świń PIWet - PIB w Puławach. Laboratorium referencyjne jest odpowiedzialne za kontrolę jakości testów ELISA przed dopuszczeniem ich do stosowania oraz za produkcję i standaryzację krajowych surowic referencyjnych, zgodnie ze wspólnotową surowicą referencyjną (załącznik nr III) do decyzji Komisji 2006/911/WE z dnia 5 grudnia 2006 r. zmieniającej dyrektywy Rady 64/432/EWG, 90/539/EWG, 92/35/EWG, 92/119/EWG, 93/53/EWG, 95/70/WE, 2000/75/WE, 2001/89/WE, 2002/60/WE oraz decyzję 2001/618/WE w odniesieniu do krajowych laboratoriów referencyjnych i instytutów państwowych.

4.3. Wskazanie obszarów geograficznych, na których będzie realizowany program

Program zwalczania choroby Aujeszkyego u świń będzie realizowany na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Programem zostaną objęte następujące województwa:

- 1) dolnośląskie;
- 2) kujawsko - pomorskie;
- 3) lubuskie;
- 4) lubelskie;
- 5) łódzkie;
- 6) małopolskie;
- 7) mazowieckie;

- 8) opolskie;
- 9) podkarpackie;
- 10) podlaskie;
- 11) pomorskie;
- 12) śląskie;
- 13) świętokrzyskie;
- 14) warmińsko - mazurskie;
- 15) wielkopolskie;
- 16) zachodniopomorskie.

Od choroby Aujeszkiego uwalniane będą regiony położone na obszarze poszczególnych województw.

4.4 Działania wdrożone programem

4.4.1. Akty prawne stanowiące podstawę do rejestracji stad:

- 1) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r, o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. Nr 91. poz. 872, z późn. zm.)

- 3) ustawa z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342);
- 4) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną (Dz. U. z 2007 r. Nr 134, poz. 946).

4.4.2. Akty prawne stanowiące podstawę do identyfikacji i rejestracji zwierząt

Akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt,
- 2) ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2007 r. Nr 133, poz. 921),
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie sposobu oznakowania bydła, owiec i kóz oraz świń, określenia wzorów znaków identyfikacyjnych oraz wymagań i warunków technicznych kolczyków dla zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 220, poz. 1635).

Oznakowania świń w Rzeczypospolitej Polskiej dokonuje się poprzez założenie kolczyka na lewą małżowinę uszną zwierzęcia lub wytatuowanie w obu małżowinach usznych albo na grzbiecie zwierzęcia numeru siedziby stada, nadanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Indywidualne znakowanie, o którym mowa w programie, w przypadku oznakowania kolczykiem, dokonuje się poprzez umieszczenie na kolczyku kolejnego numeru zwierzęcia w stadzie. Indywidualny numer na kolczyku musi być naniesiony czytelnie i trwale.

Indywidualne znakowanie, o którym mowa w programie, w przypadku oznakowania tatuażem polega na dodatkowym wytatuowaniu kolejnego numeru zwierzęcia w stadzie.

Numer siedziby stada wraz z kolejnym numerem zwierzęcia w stadzie stanowi identyfikację zwierzęcia.

Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, koszty związane z oznakowaniem zwierzęcia gospodarskiego ponosi jego posiadacz.

W przypadku świń, dla których na podstawie przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich istnieje obowiązek prowadzenia rejestru i księgi, każda świnia jest indywidualnie oznakowana.

4.4.3. Podstawy prawne obowiązku zgłaszania chorób zakaźnych

Ustawa z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.4.4. Środki przewidziane w przypadku uzyskania dodatnich wyników badań w kierunku choroby Aujeszkyego

Akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń (Dz. U. z 2008 r. Nr 64, poz. 397).

4.4.5. Akt prawny stanowiący podstawę różnicowania statusu stad

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń.

4.4.6. Procedury kontrolne, w szczególności zasady przemieszczania zwierząt narażonych na kontakt lub zakażenie chorobą, oraz regularne kontrole gospodarstw lub obszarów, których to dotyczy.

Akty prawne:

- 1) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń;
- 2) decyzja Komisji 2008/185/WE z 21 lutego 2008 r. w sprawie dodatkowych gwarancji w wewnątrzspółnotowym handlu trzodą chlewną odnoszących się do choroby Aujeszkyego oraz kryteriów przekazywania informacji o tej chorobie.

4.4.7. Akt prawny stanowiący podstawę do przeprowadzenia kontroli

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń.

4.4.8. Akt prawny stanowiący podstawę do uzyskania odszkodowań za ubite świnie

- 1) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt,
- 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń.

5. Analiza szacunkowych kosztów programu w 2008 r. oraz przewidywalnych korzyści wynikających z wprowadzenia programu

Do wyliczenia szacunkowych kosztów programu przyjęto, że odsetek stad zakażonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, określony na podstawie pierwszego pobierania próbek, może wahać się od 5 do 25.

Szacunkowe zestawienie kosztów programu przy założeniu, że odsetek stad zakażonych wyniesie 5 przedstawia tabela nr 18.

Tabela 18 . Szacunkowe zestawienie kosztów programu przy założeniu, że odsetek stad zakażonych wyniesie 5%. Wszystkie wartości są podane bez VAT.

Koszty	Wyszczególnienie	Liczba jednostek (ilość)	Jednostkowy koszt (w złotych)	Całkowity koszt przy założeniu, że odsetek stad zakażonych wyniesie 1 ⁽¹⁾ (w złotych)	Finansowanie wspólnotowe (+/-)
1. Testów					
1.1. Koszt analizy próbek	test gE ELISA - wykonanie badania	8596729	4,80	41264299,00	+
1.2. Koszt pobrania próbek:	wynagrodzenie dla lekarzy weterynarii	8596729	5,20 ⁽²⁾	44702990,80	-
	wynagrodzenie dla osób wykonujących czynności pomocnicze	8596729	0,75	6447546,75	-
1.3. Inne koszty:	zakup zestawu do pobierania krwi wraz z jego utylizacją	8596729	1,10	9456401,90	-
	unieszkodliwienie zestawu do pobierania krwi	8596729	0,062	532997,20	-
2. Szczepienia					
2.1. Zakup szczepionki	zakup szczepionki (dla 4% świń zakażonych)	3154196	1,00	3154196,00	-
2.2. Koszt podania	podanie szczepionki	3154196	1,21	3816577,16	-
3. Uboju i zniszczenia					
3.1. Odszkodowanie za zwierzęta	zwierzęta ubite lub zabite z nakazu powiatowego lekarza weterynarii (1% świń zakażonych)	181281	200,00 ⁽³⁾	36256200,00	-
	zwierzęta padłe w wyniku przeprowadzenia zabiegów weterynaryjnych (0,01% padnięć)	1000	400,00 ⁽⁴⁾	400000,00	-

3.2.Unieszkodliwienie zwłok zwierząt	unieszkodliwienie zwłok zwierząt zabitych w ramach programu (knury, prosięta) wraz z dostarczeniem zwłok do zakładu utylizacyjnego	56165	60,00 ⁽⁵⁾	3369900,00	-
	unieszkodliwienie zwłok zwierząt padłych w wyniku przeprowadzenia zabiegów weterynaryjnych (0,01% padnięć) wraz z dostarczeniem zwłok do zakładu utylizacyjnego	1000	60,00 ⁽⁶⁾	60000,00	
4. Czyszczenia i odkażania w stadach zakażonych⁽⁷⁾	w stadach o obsadzie do 100 świń	22535	71,00	1599985,00	-
	w stadach o obsadzie powyżej 100 świń	1054	317,00	334118,00	-
OGÓŁEM				151395211,80	

⁽¹⁾ Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2009.

⁽²⁾ Koszt szacunkowy. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonanie czynności lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii, wynagrodzenie za pobranie krwi do badań wynosi:

- 15,00 zł za pierwszą sztukę w stadzie;

- 4,50 zł za każde zwierzę od 2 do 5 sztuk w stadzie ;

- 3,40 zł za każde następne zwierzę w stadzie powyżej 5 sztuk.

⁽³⁾ Do określenia kosztu jednostkowego przyjęto średni koszt wypłaty odszkodowania za ubój/zabicie wszystkich typów produkcyjnych świń przy założeniu, że kwota odszkodowania za warchlaki, tuczniaki i lochy zostanie pomniejszona o kwotę sprzedaży żywca do rzeźni, a kwota odszkodowania za prosięta i knury wyniesie 100%.

⁽⁴⁾ Do określenia kosztu jednostkowego przyjęto, że średnia masa ciała świni wynosi około 100 kg, a cena za 1 kg żywca wieprzowego - 4 zł. Do określenia wysokości odszkodowania za świnię padłą w wyniku przeprowadzania zabiegów nakazanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej stosuje się przepisy rozdziału 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a w szczególności art. 49 ust. 3 i 4 tej ustawy.

⁽⁵⁾ Do określenia kosztu jednostkowego przyjęto, że średnia masa świni przeznaczonej do utylizacji wynosi 100 kg, a cena unieszkodliwiania 1 tony zwłok zwierzęcych wraz z dowozem do zakładu przetwórczego - 550 zł.

⁽⁶⁾ Do określenia kosztu jednostkowego przyjęto, że średnia masa ciała świni wynosi około 100 kg, a cena unieszkodliwiania 1 kg zwłok zwierzęcych wraz z dowozem do zakładu przetwórczego - 0,60 zł.

⁽⁷⁾ Koszt dotyczy czyszczenia i odkażania stad (budynków) uznanych za zakażone na podstawie wyników pierwszego i drugiego pobierania próbek przy założeniu, że w zależności od województwa średni koszt czyszczenia i odkażania siedziby stada o obsadzie do 100 świń wyniesie 60 - 100 zł, a o obsadzie powyżej 100 świń – 300 - 400 zł.

Całkowity szacunkowy koszt realizacji programu w latach następnych przedstawia Tabela nr 20.

Tabela 20. Całkowity szacunkowy koszt realizacji programu w latach następnych.

Etap programu	Okres realizacji programu (rok)	Szacunkowy koszt realizacji programu (zł)
Kolejne etapy programu	2010	50 000 000
	2011	25 000 000
	2012	12 000 000
	2013	11 000 000

Głównym celem wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń jest uwolnienie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od tej choroby. W dniu zakończenia programu wszystkie województwa zostaną uznane za wolne od wirusa choroby Aujeszkiego u świń.

Realizacja programu w konsekwencji ma umożliwić swobodny handel świniami z państwami, które są wolne od choroby Aujeszkiego lub w których jest realizowany program zwalczania tej choroby. Zgodnie z decyzją Komisji nr 2008/185/WE, państwa, które nie są wolne od choroby Aujeszkiego lub które nie prowadzą programu zwalczania tej choroby, mają zakaz handlu świniami z państwami członkowskimi Unii Europejskiej lub ich regionami, które spełniają powyższe warunki.

Rozpoczęcie realizacji programu będzie miało wpływ na rynek pracy, na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionów, gdyż doprowadzi do poprawy sytuacji epizootycznej pogłowia świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342).

Projekt rozporządzenia przewiduje zmianę załącznika do rozporządzenia, który określa Program zwalczania choroby Aujeszkiego u świń. Proponowana zmiana faktu jest spowodowana licznymi wnioskami władz samorządowych, przedstawicieli sektora trzody chlewnej, przede wszystkim hodowców trzody chlewnej, oraz powiatowych i wojewódzkich lekarzy weterynarii, dotyczących restrykcyjności i wątpliwości w stosowaniu przedmiotowego programu.

W związku z powyższym projekt rozporządzenia wprowadza zmiany w Programie zwalczania choroby Aujeszkiego u świń, stanowiącym załącznik do wyżej wymienionego rozporządzenia, dostosowując go do uwag i problemów wskazanych podmiotów, będących głównymi wykonawcami przedmiotowego programu.

Najważniejsze zmiany do tekstu załącznika do rozporządzenia przedstawiają się następująco:

- 1) określenie wieku świń, od których pobiera się próbki - pobieraniu próbek krwi w ramach realizacji programu podlegają świnie w wieku od 12 tygodnia życia;
- 2) zmiana terminologii - wprowadzenie terminu „uboju odroczonego”, czyli uboju świń po osiągnięciu masy ubojowej lub uboju loch po wyproszeniu i odsadzeniu prosiąt. Przedmiotowa zmiana ma celu wyjaśnienie, w jakich sytuacjach powiatowy lekarz weterynarii może odstąpić od uboju natychmiastowego. Odroczone ubój ma przede wszystkim umożliwić dotuczenie prosiąt lub warchlaków do wagi ubojowej i ich sprzedaż do rzeźni. Ponadto, wcześniejsze określenie, że lochy mogą być ubite po ich gospodarczym wykorzystaniu było rozumiane opatrzenie, gdyż nie chodziło o całkowite hodowlane wykorzystanie lochy, a jedynie jej ubój po wyproszeniu i odsadzeniu prosiąt;

- 3) wprowadzenie możliwości szybszego uzyskania przez niektóre stada świń statusu wolnego, a mianowicie stado, w którym właściciel prowadził badania serologiczne świń w kierunku choroby Aujeszkyego na własny koszt może zostać uznane za wolne od wirusa choroby Aujeszkyego po jednym badaniu serologicznym, jeżeli posiadacz tego stada wykaże, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie w ramach programu wszystkie zwierzęta (knury, knurki, lochy, loszki) przebywające w tym stadzie były badane serologicznie w kierunku choroby Aujeszkyego i nie stwierdzono u nich żadnego dodatniego wyniku badania. Warunkiem uznania stada jest, aby odstęp pomiędzy badaniami mieścił się w przedziale od 2 do 6 miesięcy. Jednokrotne badanie przeprowadzone w ramach Programu, po którym powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, nadaje stadu status wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego dotyczy 100 % świń stada podstawowego w stadzie. Zmiana ta ma duże znaczenie dla działalności centrów pozyskiwania nasienia knurów oraz stad zarodowych, które od lat we własnym zakresie prowadzą badania w kierunku tej choroby;
- 4) rezygnacja z tworzonego dotychczas obligatoryjnie przez powiatowego lekarza weterynarii obszaru zapowietrzonego o promieniu 1,5 km wokół ogniska choroby. Powiatowy lekarz weterynarii będzie mógł, po przeprowadzeniu analizy ryzyka, opartej na dochodzeniu epizootycznym, wprowadzić szczepienia profilaktyczne w stadach powiązanych epizootycznie ze stadem zakażonym;
- 5) złagodzenie rygorów odnoszących się do stad, w których nie wykryto choroby, ale podjęto decyzję o ich zaszczepieniu. Pozwoli to na normalne funkcjonowanie hodowli i produkcji świń w tych stadach;
- 6) wprowadzenie możliwości ponownego zbadania próbki przez laboratorium referencyjne, w przypadku gdy w stadzie zostanie stwierdzony tylko jeden dodatni lub jeden wątpliwy wynik badania. Możliwość takiego badania ma wykluczyć obecność tzw. „single reaktora” w stadzie;
- 7) wprowadzenie zakazu na stado, które oczekuje na wynik badania, celem zapobieżenia rozprzestrzenienia się ewentualnego zakażenia. Do czasu uzyskania wyniku weryfikującego, w stadzie stosuje się zakazy odnoszące się do stada zakażonego;

- 8) w punkcie dotyczącym kategoryzacji stad wprowadzenie zasady, że w przypadku odbudowy stada pustego lub utworzenia stada nowego, stado takie zyskuje status stada, z którego pochodzą świnie nowo wprowadzone, przy czym świnie takie muszą pochodzić ze stad wolnych lub urzędowo wolnych od choroby Aujeszkyego. Zasada ta pozwoli przyznać status stada bez konieczności ponownego wykonania badań urzędowych;
- 9) zmiana zasady stałego monitorowania choroby w centrach pozyskiwania nasienia świń, które mają prawny obowiązek prowadzenia stałego monitorowania choroby Aujeszkyego od roku 2004. W przypadku centrów pozyskiwania nasienia świń, po uzyskaniu przez nie statusu urzędowo wolnego od wirusa choroby Aujeszkyego, badaniami kontrolnymi w ciągu roku obejmuje się 25% zwierząt w centrum, w odstępie 3 miesięcy. Badania w kierunku choroby Aujeszkyego wykonywane na podstawie załącznika nr 3 ust. 11 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 27 kwietnia 2004 r. w *sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie dla nasienia świń* (Dz. U. Nr 100, poz. 1017, z późn. zm.) mogą być zaliczane na poczet powyższych badań kontrolnych. Zasada pozwoli nie dublować badań w kierunku choroby Aujeszkyego (stałego monitorowania choroby i badań określonych w rozporządzeniu MRiRW o nasieniu świń);
- 10) uszczegółowienie i złagodzenie zakazów odnoszących się do stada zakażonego. Wprowadzone zmiany pozwolą na prowadzenie przez hodowców dalszej produkcji trzody chlewnej, poprzez umożliwienie pod pewnymi warunkami przemieszczania świń i materiału biologicznego do stada zakażonego, w którym prowadzi się szczepienia. Do stada takiego będą mogły być wprowadzone świnie i ich materiał biologiczny ze stad o statusie równym lub wyższym. Wprowadzono również możliwość wykorzystania w tych stadach do krycia naturalnego knurów nie zakażonych wirusem choroby Aujeszkyego;
- 11) wprowadzenie możliwości zabicia świń nie mających wartości ubojowej w przypadku wydania przez powiatowego lekarza weterynarii decyzji o uboju natychmiastowym zwierząt w stadzie zakażonym;
- 12) doprecyzowanie regulacji dotyczących odszkodowań poprzez wprowadzenie możliwości przyznawania odszkodowania za zwierzęta, które musiały zostać zabite przy natychmiastowej likwidacji stada zakażonego (zwierzęta bez wartości ubojowej, np. prosięta);

13) wprowadzenie obowiązku wystawiania świadectwa zdrowia dla każdej przesyłki świń kierowanej do rzeźni, przy czym świadectwo dla świń pochodzących ze stad zakażonych, podejrzanych o zakażenie oraz zawieszonych dodatkowo muszą być oznakowane czerwonym paskiem. Zmiana ta pozwoli na sprawowanie całkowitej kontroli Inspekcji Weterynaryjnej nad obrotem krajowym świń;

14) zniesienie obowiązku wystawiania świadectwa zdrowia dla nasienia świń i zastąpienie przedmiotowego świadectwa odpowiednią adnotacją dokonywaną przez lekarza weterynarii nadzorującego centrum na orzeczeniu lekarsko – weterynaryjnym;

15) określenie sposobu indywidualnego znakowania świń.

Ponadto projekt rozporządzenia przewiduje wprowadzenie przepisów przejściowych dla stad świń w obszarze zapowietrzonych w związku z likwidacją takiego statusu w nowym programie.

Ponadto projekt rozporządzenia przewiduje wprowadzenie przepisów przejściowych dla stad świń w obszarze zapowietrzonym w związku z likwidacją takiego statusu w nowym programie. Przedmiotowy program nie różnicuje statusów stad w obszarze zapowietrzonym na stada zakażone wirusem choroby Aujeszkyego i na stada w obszarze zapowietrzonym, w stosunku do których powiatowy lekarz weterynarii wydawał nakazy i zakazy w drodze decyzji administracyjnej. Powyższe decyzje między innymi uniemożliwiały posiadaczom świń na swobodny obrót trzodą chlewną i materiałem biologicznym oraz zakazywały krycia loch i macior. Zaproponowane w programie regulacje dają większe możliwości w postępowaniu powiatowego lekarza weterynarii.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera norm technicznych, w związku z powyższym nie podlega notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 i z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414), projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Projektowane rozporządzenie zostało zgłoszone do projektu Programu prac Rządu na I półrocze 2009 roku.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowane rozporządzenie.

Projektowane rozporządzenie będzie miało wpływ na hodowców i producentów świń, rzeźnie, zakłady przetwórstwa produktów pochodzenia zwierzęcego oraz inne podmioty związane z produkcją mięsa wieprzowego.

Ponadto, wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia będzie oddziaływało na organy Inspekcji Weterynaryjnej, zarówno bezpośrednio zaangażowane w realizację programu – powiatowych lekarzy weterynarii, jak i organy nadzorujące i koordynujące realizację programu – wojewódzkich lekarzy weterynarii i Głównego Lekarza Weterynarii. Będzie ono miało także wpływ na urzędowych lekarzy weterynarii, wyznaczonych do pobierania próbek do badań laboratoryjnych i szczepienia świń.

Najwięcej zadań związanych z realizacją programu przypadnie na powiatowe inspektoraty weterynarii. Powiatowi lekarze weterynarii będą bezpośrednio odpowiedzialni za realizację programu w powiecie.

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie projektu rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wydatki na działania organów administracji publicznej wynikające z projektu rozporządzenia zostaną bowiem sfinansowane w ramach środków na zwalczanie

chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego. Wysokość wydatków przeznaczonych na realizację programu zostanie dostosowana każdorazowo do wielkości kwot określonych w ustawach budżetowych na poszczególne lata. Przewiduje się, że realizowany program uzyska do 2010 roku współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej.

3. Wpływ na rynek pracy, na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, sytuację i rozwój regionów.

Wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia, a tym samym realizacja programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie miała wpływ na rynek pracy, na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionów, poprawi sytuację epizootyczną stad świń w odniesieniu do tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Główną korzyścią dla hodowców trzody chlewnej oraz podmiotów prowadzących obrót tymi zwierzętami będzie zwiększenie konkurencyjności polskich producentów na rynku unijnym, jak również na rynkach państw trzecich. Umożliwi to między innymi zwiększenie eksportu i prowadzenie swobodnego obrotu trzodą chlewną z krajami, które są wolne od tej choroby lub z krajami, w których taki program jest realizowany.

4. Konsultacje społeczne.

W zakresie konsultacji społecznych projekt rozporządzenia zostanie przesłany do zaopiniowania przez: Krajową Radę Izb Rolniczych, Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”, Krajowy Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych, Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”, Radę Gospodarki Żywnościowej, Federację Branżowych Związków Producentów Rolnych, NSZZ RI „Solidarność”, Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”, Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Zarząd Główny Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa RP, Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych LEWIATAN,

Konfederację Pracodawców Polskich, Federację Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Krajową Izbę Lekarsko – Weterynaryjną, Ogólnopolski Związek Zawodowy Lekarzy Weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej, Komisję Krajową NSZZ „Solidarność” Pracowników Weterynarii, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Lekarzy Weterynarii Wolnej Praktyki „*Medicus Veterinarius*”, Związek Powiatów Polskich, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.